

SLOVENE

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljen na dom
mesečno 12
za inozemstvo:
mesečno Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu 40

Cene inseratov:

Enostopna posilna vrsta mali
oglas po Din. 1.— in Din. 1-50,
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po Din. 2.—, posilna itd.
po Din. 3.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izjaja vsak dan (izvzemši
ponedeljka in dneva po praz-
nika ob 5. uri zjutraj).

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Ročopisi se ne vračajo; nevrnjeni pismi se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglase,
zagreb 39.011, sarajev 7563, praga in dunaj 24.797.

Roparska politika.

Podkupljeni režimski tisk, naši dr-
žavi neprestano dolži avtonomiste, fede-
raliste, »separatiste«, »defetiste« itd. itd.,
češ, da so le-ti krivi vsega zla v Jugo-
slaviji. Ravno danes se zaganja v te »pre-
kucuske in pokvarjene elemente« z vsi-
lo »Slovenski Narod«, glasilo male druž-
be, ki se je z dušo in telesom prodala bel-
grajski vladi. Zla usoda pa, ki naše na-
sprotnike vedno postavi na laž, je hotela,
da je istodobno vladna večina sprejela v
finančnem odboru zakon o horendnem po-
višanju vseh davkov. Na tem zgledu ima
zdaj ljudstvo v Jugoslaviji priliko, da se
prepriča, kdo našo državo ruši in kdo po-
dira njeno edinstvo.

Radikalna vlada je ob svojem nasto-
pu na vsa usta oznanjala, da smatra za
svojo glavno nalogo, da izboljša gmotno
stanje uradniškega proletarijata in v to
svrhu dobi denarnih sredstev, ker je dr-
žavna blagajna vsled neprestanega razme-
tavanja denarja za deloma nepotrebne,
deloma pa naravnost nepošteno namene
prazna. Obenem je obetala, da izdela pro-
račun na podlagi temeljite reforme držav-
nih financ.

Blaženi tisti, ki so verjeli!

Kajti izkušnja je pokazala, da je bel-
grajski režim skoziinskozi lažniv. Obetajo
se dalekosežni zakoni, za katere je po-
trebna temeljita priprava po vseh resorih,
mi pa vemo, da se v centralnih uradih nič
pametnega in temeljitega ne dela, ampak
samo kaša pije, ljudstvo in parlament pa
tolaži z lažnivimi ekspozicijami, katere mi-
nister »prouči« šele v zadnjem trenutku, ko
se mu predloži, da jih drugi dan v skup-
ščini prebere. In tako je bilo tudi topot.
Uradniško vprašanje se je »rešilo« tako,
da je vlada predložila parlamentu oni za-
kon, ki ga je skrpucala že prejšnja demo-
kratsko-radikalna večina, finančno vpra-
šanje pa se je »rešilo« tako, da se sploh
ni predložil ne letoletni proračun, ne obe-
tana »temeljita« reforma državnega gospo-
darstva, ampak samo provizorične dvanaj-
stine in linearno povišanje vseh davkov,
da se s tem dobi denar, ki je potreben
ne za izboljšanje uradniških plač, ampak
samo za skromno povišanje draginskih
doklad.

Ali pa se bodo na ta način uradniške
plače res izboljšale?

Po vsej priliki ne! Kajti radikalna
vlada že manevrira, kako bi se odtegnila
tej stvari. Naenkrat se namreč izkaže, da
je predložen uradniški zakon, originalni
izdelek bivših demokratskih ministrov
Kumanudija in Pribečevića, pravcata spa-
ka. On je namreč čisto splošen, ne da bi
urejal službeno razmerje posameznih urad-
niških kategorij, kakor so sodniki, profes-
sorji in železničarji, ki zahtevajo čisto po-
sebnih določil. Teh specialnih zakonov pa
vlada sploh še ni izdelala! Vlada si hoče
zdaj s tem pomagati, da kakor slab kro-
jač ali krpar vnese najbolj potrebna dolo-
čila za te kategorije v splošni uradniški
zakon, s čimer se bo reševanje le-tega zo-
pet za lep čas zavleklo. Pa tudi če se ta
flikarija sprejme, ostane ves uradniški za-
kon na papirju, ker ni še nikake naredbe
kako razdeliti uradništvo v skupine, kakor
to ta zakon določuje, preden se bodo mogli
določiti za vsakogar njegovi službeni pre-
jemki. Ta naredba pa se še dolgo ne bo
mogla izdati, ker vlada ni izvršila zanjo
niti predpriprave!

Ta brezvestna vlada pa tolaži uradni-
štvo s tem, da bo poskrbela vsaj za po-
višanje draginskih doklad s predloženimi
dvanajstinami, oziroma s provizoričnim
linearnim zvišanjem vseh davkov, ki naj
se vsi porabijo v to svrhu. Prvič pa je še
čisto negotovo, ali se to res zgodi, ker se
vladi spričo njene notorične lažljivosti ne
sme sploh ničesar verjeti, drugič pa na-
stane vprašanje, kaj bo potem, ko se pro-
vizorij neha? Kajti v načrtu definitivnega
še ne predloženega finančnega zakona ni
za zvišanje uradniških prejemkov določen
niti en sam vinar! Železničarjem pa je gos-
pod Pašić dejal, da vlada ne zavlačuje
uradniških zakonov, ampak parlament, in
da bo vlada demisionirala, ako parlament
ne sprejme vseh njenih zakonov, ki so 1.

nesprejemljivi, 2. pa sploh vsi še niso niti
predloženi niti izgotovljeni!

Tako se vlada misli že zdaj z demisijo
izmazati in naprtiti odgovornost za svojo
nečestno brezvestnost, neresnost in le-
nobo drugim. Čisto po balkanski!

Zdaj pa si oglejmo »provizorično«
zvišanje davkov, ki naj pokrijejo stroške
za uradniške draginske doklade. Poviša
se zemljiški davek za šestkratno vsoto,
vsi ostali neposredni davki pa za 30%!
Zvišanje davkov se ne diferencira po dav-
čni vrednosti prebivalstva, ampak eno-
stavno se reče, kdor je plačal danes 100
Din zemljiškega davka, bo jutri plačal 600
in če je plačal še 100 Din drugih nepo-
srednih davkov, jih bo odslej 130 Din; to
se pravi, če je bil doslej obdavčen vsega
skupaj za 200 Din, bo odslej obdavčen za
730 Din.

Ali ni to pravi rop, plačkanje in iz-
ganjanje celokupnega prebivalstva?

Ampak najbolj bodo prizadeti preča-
nski kraji. Srbija bo slejkoprej tudi poviša-
ne davke plačevala tako slabo, nezadostno
in šlamparsko, kakor jih je dozdaj plače-
vala. Iz prečanov pa se bo iztisnil zadnji
vinar. Najbolj je prizadet kmet, ki bo mor-
al plačati novega davka 439 milijonov,
dočim na ostale stanove odpade 81 milio-

nov. Ker se bo kmetijska produkcija vsled
tega šestkrat in še več podražila, in ker
bo uradnik sam zase tudi plačal 30% dav-
ka več nego ga zdaj, bo dvakrat udarjen.
Isto velja za obrtnika, ki bo moral svoje
izdelke podražiti, ker se bo samega dražje
preživljal in sam dražje produciral. Zdaj
pa naj se uradnik vpraša, kaj mu bo z itak
nezadostnim poviškom draginskih doklad
pomagano?

Ali se to ne pravi krvavo norčije ali se
z uradniško bedo?

Kako bo s tem horendnim poviškom
davkov zadet ravno mali človek, o tem en
primer: Danes pride v naše uradništvo
star, revno običen možiček, ki s solzami
v očeh vpraša, ali bo zdaj res država ob-
davčila za 30% njegov skromni prihranek
v hranilnici in ali naj spričo tega tiste solde
dvigne? Tako tira ta brezvestna vlada s
svojo roparsko politiko v obup prebival-
stva in potem še zahteva ne vemo kakšno
pokornost in vdanost od ljudi, ki jih slači
do nagega!

Le tako dalje, gospodja v Belgradu!
Če vas je pa še nekaj sram in če vas je
vsaj kolikaj skrb za državo, ki jo vi sami
rušite, se v zadnjem trenutku premislite.
Ljudstvo se ne bo več dolgo pustilo od vas
tako nesramno pljačkati.

Sela narodne skupščine.

ZAGOVOR MINISTRA JANKOVIĆA. — POSLANEC VREČKO O POŠTNIH RAZ-
MERAH. — PUCELJ BEŽI. — GOVOR POSLANCA KRAJNCA O PROTI-
AGRARNI POLITIKI VLADE.

Belgrad, 23. (Izv.) Na današnji seji na-
rodne skupščine se je nadaljevala razpra-
va o zakonu o naknadnih kreditih.

Po govoru demokrata Savičevića je
odgovarjal minister za promet Janković na
govore opozicijskih poslancev, v prvi
vrsti govorniku Jugoslovanskega kluba
Kremžarju. Kar se tiče pritožb glede
odprave železniškega ravnateljstva v Ljub-
ljani izjavlja minister, da to ravnateljstvo
ni potrebno, in da izvira ta zahteva samo
iz slovenskega lokalnega patriotizma. Kar
se tiče zveze Slovenije z morjem, da je
Slovenija zvezana z morjem preko Kalovca.
Sedaj je treba najprej zvezati z morjem
Belgrad, na to pa pridejo na vrsto Slo-
venija in ostale pokrajine. Z ozirom na
gostost železniškega omrežja, naglašja mi-
nister, da ima Slovenija primeroma največ
železnice, vsled česar naj Slovenija s svoji-
mi zahtevami po razširjenju železniške
mreže počaka. Kar se tiče železničarjev,
ki žive v dvojnem gospodarstvu, je mi-
nister pač poskušal njihove zahteve izpolniti,
toda proračun je premajhen, da bi mogel
zadovoljiti vse. Obljublja pa, da se bo v
bodoče prizadeval tudi to vprašanje urediti.

Nato je bil kredit za ministrstvo za
promet odobren.

V razpravi o kreditu za ministrstvo za
pošte in brzojav je naglašal govornik Ju-
goslovanskega kluba Vrečko, da se tudi
iz tega proračuna vidi, kako centralna vla-
da Slovenijo v vsakem oziru zapostavlja.
Mačeha skrbi za svoje otroke bolje ka-
kor centralna vlada za Slovence. Vsled
premajhnega kredita je ustavljenih v Slo-
veniji že 10 vozniških post. In če bo minist-
rstvo še nadalje določalo za ljubljansko
poštno ravnateljstvo tako skromne krite-
te, bo treba še več takih post. ustaviti.
Poštno osobje je tako slabo plačano, da ne
more ne živeti ne umreti. Pismonoše na
kmetih dobivajo 300 Din letne plače, kar
je naravnost škandalozno, in nič čudnega
ne bi bilo, če bi se začele pojavljati po-
neverbe. Poslanec Vrečko zahteva odloč-

no, naj se pri reševanju uradniškega vpra-
šanja tudi to vprašanje povoljno reši. Te-
lefonski promet v Sloveniji je jako ome-
jen. Potrebno pa bi bilo telefonsko omrež-
je v Sloveniji zelo razširiti v interesu raz-
voja slovenske industrije in trgovine. Kon-
cem svojega govora se je pritožil radi vpe-
ljave novih poštinskih nakaznic v Sloveniji,
ki imajo samo srbsko besedilo v cirilici,
česar ljudstvo ne razume. Govornik izjav-
lja, da Slovenci načelno odklanjajo vsak
poskus posrbljenja in zahteva, da se takoj
vpeljejo poštne nakaznice s slovenskim
besedilom. Svoj govor končuje z besedami,
da tudi centralizem pri pošti dokazuje po-
trebo avtonomije za Slovenijo.

Nato je bil kredit za ministrstvo za
pošte odobren.

Takoj ko se je pričela razprava o kre-
ditu za ministrstvo za poljedelstvo, je bivši
minister Pucelj zapustil dvorano, da se
izogne morebitni neprijetni kritiki.

Prvi je govoril poslanec Jugoslovanskega
kluba Krajnc. Rekel je, da vlada
vedno naglašja agrarni značaj naše države,
ne izvaja pa iz tega dejstva potrebnih
posledic. Doslej se nobena vlada ni bri-
gala za poljedelstvo, kakor bi to bilo po-
trebno, a najmenj za poljedelstvo v Slo-
veniji, čeprav si je znal slovenski narod,
dokler je bil avtonomen, urediti svoje go-
spodarstvo tako, da so kmetje kljub ne-
rodovitnosti zemlje mogli živeti doma.
Sedaj pa bo moral naš kmet propasti, ker
mu bo zadal smrtni udarec novi vojni in
novi davčni zakon. Zato zahteva slovenski
kmet avtonomijo, da si sam uredi postave
v svojo in na splošno korist. Slovenski
kmet hoče plačevati one davke, ki si jih
bo sam določil in bo tudi nadziral, kam ti
davki gredo, da se bodo uporabljali za
napredek ljudstva, ne pa kakor sedaj, ko
gre polovica davka za vojsko, katere ej
polovica nepotrebna.

Po govoru poslanca Krajnc je bila
esja prekinjena, prihodnja seja se vrši v
ponedeljek.

Demokrati za vladne predloge.

DEMOKRATI ZA BATINANJE. — VAŽNI PEDLOGI JUGOSL. KLUBA.

Belgrad, 23. junija. (Izv.) Danes je
imel vojni odsek sejo o nekih naknadnih
predlogih. Sprejet je bil predlog poslan-
ca Škulja, da se onim oficirjem, ki so
prešli v jugoslovansko armado iz bivše
avstroogrške armade, priznajo v avstrijski
armadi odslužena leta in da jim ura-
čunajo ta leta v pokojnino po avstrijskem
zakonu. Drugi del predloga, da se
jim vsteeje v službeno dobo tudi čas, ki je

pretekel od njihovega dejanskega vsto-
pa v armado države SHS pa do trenutka,
ko so bili formalno formalno sprejeti, je
bil odklonjen. Za vojaške kurate je bil
sprejet sličen predlog. — Poslanec Ju-
goslov. kluba Bedjanič je predlagal,
da se ukine vsaka telesna kazen pri vo-
jakih. Značilno je za duha tega zakona,
da ta predlog ni bil sprejet in da so za
batine glasovali demokrati. — Poslanec

Škulj je predlagal, da se vojakom za-
jamči svobodno izvrševanje verskih dolž-
nosti in da se ne smejo siliti k izvrše-
vanju verskih obredov drugih veroizpo-
vedi. Ta predlog ni bil sprejet, vendar
pa je minister obljubil, da bo izdal to-
zadevno naredbo. — Sprejet je bil pred-
log poslanca Škulja, da občine skrbje
za obdelovanje zemljišč siromašnih vo-
jakov, ki so v vojni službi, in pa predlog
o podporah za rodbine siromašnih voja-
kov za časa vojne dobe. — Poslanec
Škulj je nadalje predlagal, da se vojni
odbor proglasi za permanenten in da
kontrolira upravo, prehrano itd. vojašt-
va, in nadzira uporabo remontskega fon-
da. Ta predlog ni bil sprejet, ker radi-
kali nočejo, da bi jim kdo gledal na
prste. — Končno je poslanec Škulj
predlagal, da se vsaj konjenici in topni-
štvu dovoli, da služi po novem zakonu in
se jima torej vsteejeje dosedanje službo-
vanje v službeno dobo. Tudi ta predlog je
bil odklonjen. — Vojni zakon je bil nato
v specialni debati sprejet s 15 proti 5
glasovom. Za zakon so glasovali demo-
krati in radikali. Za poročevalca v ple-
numu je določen radikal Maksimović.

Razprava o davkih in kuluku.

Belgrad, 23. junija. (Izv.) Po seji radi-
kalnega kluba se je sestel finančni odbor.
Razpravljali so o točkah 16—22 o nak-
nadnih kreditih. Proti vsem točkam je
opozicija odločno nastopila. Poslanec Pu-
šenjak je zahteval, da se Slovenija
oprosti plačevanja doklade na vojaško
takso, ker zakon določa to oprostitev za
vse pokrajine, samo za Slovenijo ne. Dalje
je zahteval, da se ukine davčna doklada
na davek na vino in žganje. Finančni mi-
nister je izjavil, da bo na prihodnji seji dal
tozadevna stvarna pojasnila. Dalje je za-
hteval poslanec Pušenjak, da se davčni
poviški ne knjižijo kot splošni državni do-
hodki, ampak da se specializirajo po po-
krajinah. To pa zaradi tega, da bi bilo raz-
vidno, koliko davka plača vsaka pokrajina.
— Pri § 18 je predlagal poslanec dr.
Kulovec, da se iztirjajo zaostali davki
v Vojvodini in Srbiji, kjer znašajo zaostan-
ki na milijone, dočim se v Sloveniji iztir-
java več kakor je po zakonu določeno. —
Člen 20 se črta na zahtevo poslancev Ju-
goslovanskega kluba, s čimer je soglašal
tudi finančni minister. — Pri členu 21, ki
določa najostrejšo davčno in finančno cen-
tralizacijo, je zahteval posl. Pušenjak,
da se ta paragraf črta. — Pri členu 22, ki
govori o kuluku, so govorili vsi opozici-
onalni poslanci proti. Dr. Kulovec je
naglašal, da je ta določba nepopolna in
reakcionarna, in je zahteval, da se črta.
Zaradi nejasnosti besedila so vsem zlo-
rabam odprta vrata na stežaj. Zahteval je,
da se ta paragraf ukine iz socialnih raz-
logov, ker uvaja neenakost. Kapitalisti bi
po tem zakonu plačevali le nekaj par,
kmetje bi pa morali delati po 14 dni letno
brez plačila. — Poslanec Pušenjak je
v svojem govoru označil ta zakon kot bal-
kansko specialiteto, ki je slovensko ljud-
stvo ne bo sprejelo. — Finančni minister
je izjavil, da bo v skupščini predlagal, naj
se kuluk uvede samo tam, kjer se prebi-
valstvo izreče zanj.

DEMOKRATSKE SKUPNINE PO VLADI.

Belgrad, 23. junija. (Izv.) Kakor hitro
so se pojavile v parlamentu vesti, da bi
utegnili poslanci Jugoslovanskega kluba in
muslimani zapustiti skupščino, so začeli de-
mokrati še posebno naglašati, da oni noče-
jo v vlado, ker ne marajo prevzemati sood-
govornosti za radikalne zakone. Jasno je,
da govore tako samo zato, da obrnejo po-
zornost radikalov na sebe.

PROGA MURSKA SOBOTA—ORMOŽ.

Belgrad, 23. (Izv.) Poslanca Klekl in
Šiftar sta zahtevala od ministra za jav-
na dela, da se morajo dela na železniški
progi Murska Sobota—Ormož v interesu
prekmurskega prebivalstva na vsak način
nadaljevati. Na njihovo zahtevo je minister
dovolil kredit 5 milijonov Din za nadalje-
vanje del.

Opozicija v radikalnem klubu.

Belgrad, 23. junija. (Izv.) Sinočna seja radikalnega kluba je trajala do 11. ure. Razpravljali so o davčnem in uradniškem zakonu. Duhovi pa se niso pomirili in tudi avtoriteti Pašičevi se ni posrečilo, da bi usmeril vse radikalne poslance v svoj pravec. Danes popoldne se je seja nadaljevala. Razpravljali so o novem davčnem zakonu. Za danes je bil napovedan komuniké o stališču radikalnega kluba glede tega vprašanja, ki pa ni izšel. Po dolgih govorih z ene in z druge strani so prešli na glasovanje, na katerem se je 12 radikalov izjavilo proti temu zakonu. Vodja te opozicije v radikalnem klubu je dosedanji predsednik kluba Ranković, ki je po glasovanju izjavil, da bo tudi v skupščini glasoval proti temu zakonu in se zahvaljuje za mesto predsednika. Ker pa tudi glasovi Nemcev niti glasovi poslancev Džemijeta radikalom za ta zakon niso zagotovljeni, bi se utegnili pripetiti, da ostane vlada v manjšini. Zaradi tega pa je gotovo, da se bo razprava o tem predmetu v radikalnem klubu nadaljevala, da se obdrži edinstvo radikalnega kluba.

REDUKCIJA RADIKALOV.

Belgrad, 23. junija. (Izv.) Radikali so začeli v vseh ministrstvih uradništvo temeljito reducirati. Zanimivo je, da so začeli izganjati ne samo demokrati, ampak pristaje Maglajlićeve skupine.

DR. NINČIĆEVA KONDOLENCA ITALIJI.

Belgrad, 23. (Izv.) Danes je minister za zunanje zadeve dr. Ninčič izrekel italijanski vladi sožalje zaradi nesreče, ki je zadela italijansko prebivalstvo zaradi izbruha Etna.

PRIZIV HRSS ODBIT.

Zagreb, 23. (Izv.) Danes je vložil poslanec Pernar kot sklicatelj skupščine HRSS proti prepovedi skupščine priziv. Priziv je bil odbit.

Bruhanje Etna pojema.

Rim, dne 24. junija. Bruhanje Etna pojema. Po misli strokovnjakov je najhujše minulo. Mesto Linguaglossa je ostalo obvarovano. Človeških žrtev ves čas ni bilo.

Rim, 23. junija. (Izv.) Vlada se obrača na časopise, naj ne pretirava poročil o delovanju Etna in ne slika grozot, ki jih ni, ampak naj poroča to, kar je. Netočna in pretirana poročila samo škodujejo. Vlada je zapretila, da bo nastopila odločno proti časnikom, ki ne bodo upoštevali tega opomina. — Zbirke za poškodovance so dosegle že jako lepo vsoto.

Rim, 23. junija. (Izv.) Škoda, ki jo je povzročil izbruh Etna, znaša nad 70 milijonov lir. Popolnoma uničene so: Carazza, Catena in Cero.

Rim, 23. junija. (Izv.) Observatorij na Etni javlja, da lava teče dalje. Tok se je razdelil na dva dela: prvi del je dosegel višine pri Monte Santo, drugi pa se vali po dolini Cero. Linguaglossa je izven nevarnosti.

SOŽALJE FRANCOSKE ZBORNICE.

Pariz, 23. junija. (Izv.) Zbornica je sprejela predlog, da izreče predsednik italijanskemu parlamentu svoje sožalje na nesreči, ki je zadela velik del prebivalstva Sicilije.

RUSKI BOJKOT PROTI ŠVICI.

Moskva, 23. junija. (Izv.) Vlada je sklenila gospodarski bojkot proti Švici.

BELGIJSKI KRALJ PONESREČIL.

Bruselj, 23. junija. (Izv.) Kralj je danes pri gradu Laeken ponesrečil. Padel je s konja in si zlomil roko.

SPIONAZNA AFERA V LONDONU.

London, 23. junija. (Izv.) Pri hišni preiskavi v uradništvu »Daily Herald« je policija zaplenila originalno fotografijo najnovejšega angleškega podmornika, ki so ga nedavno pri Chathamu spustili v morje.

LETALSKI PROMET MED PRAGO IN LONDONOM.

Praga, 23. junija. (Izv.) »Venkov« javlja, da bo začetkom julija vpostavljen letalski promet med Londonom in Prago.

Belgrajsko pismo.

Belgrad, 22. junja 1923.

Radikalna vlada se sicer sedaj čuti močno, toda ima vendar le svoje velike skrbi in težave znotraj in zunaj.

Državno pravdnštvo zasleduje sedaj zagrebški »Jutarnji list«. Ta je prinesel iz Beograda telegram, češ da je Ninčič povedal, da se je Rumunija postavila za Bolgarijo iz ozirov dinastije in agrarne reforme. Ninčič dementira, da bi bil to rekel. Toda splošno je znano tu, najsi Ninčič tega tudi ni rekel, da je vseeno res. Splošno pozornost je pred dnevi vzbudila »Pravda«, ki je v ostentativno ostrem tonu nastopila proti vmešavanju rom. dinastije v dipl. akcijo proti Bolgariji. Znano je, da je naša s tolikim pompom napovedana diplomatska demarša v Sofiji padla v vodo na pritisk iz Rumunije. Nam, ki smo absolutno za mir in proti prelivanju krvi, je sicer prav, da se vlada ni spustila v kake nevarne avanture z Bolgarijo, toda, da bi pri takih akcijah imeli odločevati dinastični oziri kakega zavznika, to je treba pobijati.

Naše razmerje z Bolgarijo je še vedno skrajno hladno. Ninčič doslej sploh še ni sprejel novega bolgarskega upravnika poslov Minčeva ter se vedno, kadar ta zaprosi za avdienco, izgovarja, da je zaposlen.

Zanimivo je tudi, da je Ninčič sedaj začutil potrebo dementirati tudi vesti, češ da je bolgarski prevrat delo Italije. In vendar je splošno znano, da so bolgarski prevratniki v dneh prevrata plačevali dolgove z liri. Sicer pa so se začeli sedaj nemiri tudi v Albaniji, ki jih ni plačala naša država. V Albaniji se vrše nemiri vedno le takrat, kadar jih kdo plača. Jasno je, da jih je plačala Italija, vsled česar bi bilo potrebno, da g. Ninčič sedaj tudi to dementira.

Bolgarija in Albanija pomenita tedaj za našo zunanjo politiko veliko težavo in precejšen diplomatski neuspeh. Vsak neuspeh ima svoje krivce. Zato bo moral baje odstopiti s svojega vodilnega mesta šef političnega oddelka g. Panta Gavrilović, češ da se je skazal nesposoben. Na njegovo mesto pride Nešić, ki tako postane šef celokupne naše zunanje politike. Baje bo odpoklican tudi sofijski poslanik Rankić.

Sedaj je v notranji politiki postalo zopet živahnejše. Radikali so pravkar spravili na dnevni red rekonstrukcijo vlade. Minister za kmetijstvo ima baje postati g. Velja Popović, dolgoletni Pašičev tajnik. Ni sicer strokovnjak v kmetijstvu, ki ga ne pozna niti od daleč. Toda ima svojo posebno »kvalifikacijo«, ki pri Pašiču zadostja popolnoma. Bil je, kakor rečeno, njegov tajnik in zaupnik ter je dovolj zadolžen. Samo za volitve je napravil, kakor se govori, 100.000 Din dolga. Bosanski radikal Andrić ima postati minister trgovine ali agrarne reforme. Ker se pri obeh teh ministrstvih da precej zaslužiti, bi to pomenilo, da je tudi Andrić takega mesta hudo potreben. Dr. Ninko Perić, minister za soc. politiko, vodi sedaj tudi ministrstvo za ve-

re. Baje ostane tako tudi po rekonstrukciji. Sicer pa se nekaj zopet govori, da bo ministrstvo za soc. politiko ukinjeno. Proti temu bo treba odločno nastopiti. Dr. Janić zopet ne bo postal minister, ampak le drž. podsekretar. Tako zrekonstruirana radikalna vlada bi pomenila povečanje bosanskega elementa. To je izzivanje muslimanske bos. avtonomistične delegacije.

Sicer pa je baš v tem momentu nastopil za radikalno vlado težak moment. Najodločnejši nastop slovenskih zastopnikov v finančnem odboru proti novim davčnim zakonom je zmedel račune radikalne vlade. Slovenski poslanci se bore predvsem zoper nove davčne krivice, osobito pa proti temu, da bi se zvišal dohodninski davek, ki ga drugod ni, vsaj ne brez 10 kratnega povišanja eksistenčnega minima, ter tudi 6 kratni zemljiški davek. Ta zadnji davek je zdramil sedaj tudi vladne kmetijske poslance iz Srbije in izven Srbije, da so začeli omahovati v strahu pred volivci. Zanimivo izjavo je napravil že na plenarni seji zak. odbora srbijanski seljak-radikal Mitić, ki je dejal: »Vam, gospodje, je lahko. Vi ostanete v Belgradu. Jaz pa se moram vrniti med seljake in jim povedati, da bodo sedaj plačevali 6 krat več davka.« Silen sunek pa je za radikale bila izjava naših poslancev v fin. odboru, da bodo zapustili parlament. Istodobno se je vsak dan bolj radikalizirala politika naših poslancev v zbornici sami. Zadnji dan je med govori naših poslancev prišlo do srditih spopadov med Slovenci in srbiskimi radikali.

In medtem, ko naši poslanci nastopajo kot zastopniki celokupnega slovenskega ljudstva, igra g. Pucelj svojo posebno vjolino. V petek je pri razpravi o cestah govoril za Slovincem Stanovnikom macedonski radikal Mita Dimitrijević. Kakor vsi Srbi, je tudi on očital Slovincem, da zahtevajo vse le zase, da pa dati nočejo ničesar za Srbijo. Naši poslanci so viharo klicali: »Mi smo svoje ceste zidali s svojim denarjem, pa dajte še Vi svojo!« Toda g. Pucelj se je smehljaj in na Mitrovićevo opazko, da Slovenci vse hočejo za se, zaklical: »Za davke pa nočejo glasovati.« S tem je g. Pucelj slovenskim poslancem izrekel očitek, da pač zahtevajo, dati pa nočejo ničesar. Kaj pa naj naš naređ sploh še da, da bo to prav Srbijancem in g. Pucelju?

Tak je položaj danes. Kako bo jutri? Dogodki, se zdi, da dozorevajo.

Politične vesti.

+ Delo naših poslancev in delo drugih. Medtem ko se radikalna vlada z vso silo trudi, da uzakoni svoje roparske zakonske načrte, je odpor poslancev SLS proti temu vsak dan jačji. Zadnji govor v parlamentu, v zakonodajnem odboru, posebno srditi spopadi v finančnem odboru vzbujajo pozornost javnosti. Vedno očitvidnejše pa je na drugi strani, da demokratska opozicija pojema. Medtem ko so naši poslanci z vso srditostjo v finančnem odboru nastopili zoper strašno povišanje davkov v naših krajih, medtem ko so s svojim najodločnejšim nastopom dosegli vsaj sklep, da bo Slovenija saj nekaj dobila od države, so demokrati molčali in jih večinoma sploh ni bilo v odseku. Da more sedanja vlada tako ogromno poviševati davke, da more tako zapostavljati slovenske in hrvaške dežele, da more tak vojaški zakon sploh pred zbornico, temu so krivi demokrati in pa tisti, ki pasivno sede doma, čakajo boljših časov in upajo, kdaj bo iz Pašičeve brade zrastle revizija ustave.

+ Dve smeri v naši vnanji politiki. Belgrajska »Pravda« piše: »Po poročilih iz Bukarešta vlada v Rumuniji velika skrb

med politiki zaradi očitnega vmešavanja rumunske kraljice v vnanje politične posle. Posebno ostro kritiko izzivajo članki rumunske kraljice, ki jih je nedavno objavila s svojim podpisom v nekih angleških listih. Trdijo, da se vpliv Anglije v Rumuniji že zelo čuti, in neki rumunski listi trdijo, da je rumunska kraljica podpornica angleške politike na Balkanu. Tudi pri nas, nadaljuje »Pravda«, obstojita glede tega političnega vprašanja dve struji. Po naših informacijah obstoji v merodajnih krogih ena skupina, ki je za francosko smer, druga pa za angleško. Kdo pripada eni in kdo drugi struji, se da najbolj ugotoviti, kadar gre za državne dobave in za plasiranje angleških ponudb in angleškega kapitala v naši državi. V diplomatskih krogih zatrjujejo, da se je borba med Anglijo in Francijo prenesla tudi na Balkan. — Mi smo to vedeli brez diplomatskih »informacij«.

+ Političke prilike u Slovenačkoj. Pod tem naslovom je objavil g. Emil Stefanović v belgrajski »Samoupravi« z dne 22. t. m. članek, v katerem nasvetuje vsem slovenskim naprednim političnim strankam, naj enostavno likvidirajo in vstopijo vsi v narodno radikalno stranko. — Ta vsega uvaževanja vredni članek priporočamo zlasti »Slov. Narodu« v dobeseden ponatis.

+ Češki listi o požrešnosti Belgrada. Najznačilnejši članek o razmerju med Jugoslavijo in Bolgarijo izmed vseh čeških listov je objavil »Čech«, glasilo češke »klerikalne« stranke, ki je zastopana tudi v češki vladi. »Čech« piše: »Bolgarija se je otresla svojega tirana. Stambolijski je bil tiran svoje domovine, ki je črtil izobražene ljudi. On ni vodil politike antante, ampak proti antanti. Vso svojo energijo je porabil v podjarmljenje inteligence v svoji domovini. Bil je agrarni boljševek in duševno omejen. Stambolijski je padel, ker se tiranija nikdar dolgo ne drži, njegov padec pa pomeni za Bolgarijo olajšanje. Najhujše se je obnašal ob priliki padca Stambolijskega Belgrad. Tam se je govorilo celo o voj. diktaturi. Ko so Srbi pobili svojo dinastijo, bi se bila tudi Bolgarija lahko vmešavala v notranje zadeve svoje sosedne, pa tega ni storila. Ko so pa Bolgariji vrgli Stambolijskega, bi jim v Belgradu radi delali težave. Oni bi radi napravili iz Bolgarije pašaliki dinastije Karadjordjevičeve. Taki nazori so se slišali javno, kar pomeni, da bi bili oni pripravljeni to res narediti. Nespametniki Hrvatje, Slovenci in bosanski muslimani se upirajo proti nelojalnosti belgrajske vlade in Pašić bi rad število teh nezadovoljnih elementov še zvišal z Bolgari. On je tako zaslepljen, da ne vidi, da bi tak korak pomenil konec dinastije Karadjordjevičev in začetek balkanske republike. Toda v Belgradu je doma sovraštvo, in sicer sovraštvo brez meje. Komaj si je Srbija nekoliko opomogla od svetovne vojne in se proširila v »Jugoslavijo«, že odpira usta, da bi požrla še Bolgarijo. Počasi, belgrajski požrešneži! Bolgarija se ni mešala v vaše notranje razmere, ko so vaši oficirji zabodli kraljico Drago, ko pa se je Bolgarija osvobodila agrarnega tiranstva, bi pa hoteli intervenirati. To naj si dobro premislijo, da ne pride vrsta nanje! Najprej naj se belgrajski junaki sporazumejo s Hrvati in Slovenci in šele potem naj obrnejo nos na drugo stran. Če hočejo zanečiti požar na Balkanu, naj si zapomnijo, da jim tudi največje simpatije ne dajejo pravice, da bi narod, ki si je pridobil svobodo, v drugi državi hotel uvajati tiranijo. Roke proč! — Pričakujemo, da bo v ponedeljek zaradi prevoda tega članka »Slov. Narod« pošteno napadel — nas!

Edgar Allan Poe:

Znameniti doživljaji Arturja Gordona Pyma.

PRIPOVEDOVALČEV PREDGOVOR.

Po celi vrsti izvanrednih doživljajev in naključij v Južnem morju in drugod, o katerih bodo govorile naslednje strani, sem se vrnil pred nekaj meseci v Združene države in se sestal slučajno v družbi z več gospodi iz Richmonda v Virginiji. Očitovali so živahno zanimanje za vse, kar se je nanašalo na kraje, ki sem jih obiskal, in venomer so mi prigovarjali, da naj objavim svoje poročilo, kar je moja prva dolžnost. Vendar sem ta predlog iz več vzrokov odklonil, deloma so bili to vzroki osebnega značaja, ki nikogar nič ne brigajo, deloma pa so bile druge stvari vmes. Prvič me je motilo, da velik del svoje odsotnosti nisem pisal dnevnika; bal sem se, da po golem spominu ne bom mogel tako natančno in zdržema vsega popisati da bi zraven še ohranil vtis dejanskega doživlja, neglede na naravno in neizbežno pretiravanje pri naštevanju dogodkov, ki so vplivali globoko in pomembno na našo domišljijo. Drugi vzrok: prihode, ki naj bi jih popisal, so bile tako izrecno čudovite, da jih brez vsake priče (izvzemši edinega tovariša, ki se je vrnil

z mano, ubogega Indijanca) ne bo nihče verjel, razen moje družine in osebnih prijateljev, ki pač poznajo moje strogo resnicoljubje. Na ta način bi torej širša javnost ocenila moje povesti le kot nesramne in zvite izmišljotine. Najmočnejši vzrok je bil pač ta, da po vsej pravici nisem dovolj zaupal svojim pisateljskim zmožnostim.

Med gospodi iz Virginije, ki so se najbolj zanimali za moje poročilo in posebno za oni del potovanja, ki se je vršil na antarktičnem ozemlju je bil tudi gospod Poe, ki je postal pred kratkim izdajatelj »Literaricnega sla z Juga«. G. Poe je namreč svetoval, da naj takoj začnem s točnim popisovanjem vsega, kar sem videl in doživel in da naj zaupam v bistroumnost in zdravi razum občinstva. Poudarjal je čisto pravilno, da bo ravno literarna nepopolnost moje knjige (če bo pač o nepopolnosti mogoče govoriti) svedočila za resničnost popisa.

Vendar se kar nisem mogel ogreti za njegov svet. Ko je torej videl, da se le ne ganem, mi je predlagal, da naj mu dovolim z lastnimi besedami na podlagi mojih pripovedovanj popisati prvi del doživljajev in jih ponatisniti v »Slu«, seveda kot izmišljotino. Temu nisem ugovarjal; zahteval sem le, da ne imenuje mojega imena. Dve številki dozvednega romana sta torej izšli v »Slu z Juga« (Januar in Februar 1837) in g. Poe je dodal v kazalu

mesečnika svoje ime, da bi še močnejše podčrtal značaj izmišljotine.

Učinek, ki smo ga dosegli s to zvižajo, me je končno napotil, da sem povsem točno sestavil in objavil popis omenjenih doživljajev. In glej: dasi je bil mojemu poročilu toli spretno primešan videz izmišljotine (čeprav ni bilo na dejstvih nič izpremenjenega), vendar občinstvo ni obsodilo povesti kot fantazijo, temveč je g. Poe prejel več dopisov, ki so bili polni prav razito nasprotnega mnenja. Tako sem prišel do sklepa, da nosijo dejstva povesti na sebi žig resničnosti in da se mi ni bati nevernosti od strani občinstva.

Na podlagi tega zaključka bo torej lahko spoznati, kaj vse je v sledečem poročilu izšlo izpod mojega peresa. Naj le še enkrat omenim, da tudi prve strani, ki jih je spisal g. Poe, nikakor ne potvarjajo dejstev. Niti onim čitateljem, ki »Slu« nikdar niso videli, ne bo treba posebej povedati, kje njegov del konča in moj lastni prične; razlika v slogu bo vsakomur takoj očita.

A. G. Pym.

(Dalje sledi.)

Čemu ne v jedro?

Univ. profesor Hauptmann svojega katastrofalnega poraza kar ne more preboleti. Toda mesto da bi s stvarnimi argumenti vsaj poskušal ovreči moje naziranje,

se je zatekel k predalom politič. dnevnika, kjer na svoj že iz zadnjega »Casa« znani nekvalificiran način izliva goliide gnojnice in žolča na revijo, ki mu je dala nemojemo možnost, da zagovarja in utemelji svoje nazore. Seveda pa uredništva ne zadene prav nobena krivda, če sem v isti številki dokazal zopet jaz, da so vse Hauptmannove kombinacije le rahle papirne stavbe, ki jih prvi piš odnese.

Če H. trdi, da je »Casa« izvršil svoj harakiri, mu naj povem, da so slični »harakiri« izvršili opetovano prvi znanstveni listi kontinenta, kot so n. pr. »Archiv für slav. Phil.«, »Byzantinische Zeitschrift«, »Mitteilungen des Instituts für österr. Gesch.« in drugih uglednih še več, ki so v prepornih vprašanjih vedno dali besedo tudi nasprotniku, da uveljavi in zagovarja svoje mnenje. Jaz in z menoj vsa nepriestranska javnost pa smo prepričani o tem, da je prof. H. izvršil harakiri sam nad seboj s tem, da mi je dal možnost, da sem še v isti številki »Casa« odgovoril in zavrnil njegova izvajanja.

Potožil se je »pri inozemskem učenjaku, ki se strokovno zanima tudi za vprašanja staroslovanske zgodovine.« Hudobni učenjak ga je v svoji zlobnosti z ozirom na to, da je »nebo ljubljanskemu polju že tako blizu, da pes tukaj mesec lahko celo vgrizne«, hotel gotovo samo suh rosa posvariti s starorimskim »cave canem«!

+ **Krepak odgovor.** Sarajevska »Večernja Pošta« poroča: »Ministrstvo za trgovino in industrijo je že večkrat vprašalo sarajevsko trgovsko in obrtno zbornico, zakaj se bosanski industrijalci nikdar ne udeležujejo licitacij za državne dobave, čeprav je industrija v Bosni razmeroma dobro razvita. Na zadnje tako vprašanje je zbornica odgovorila ministrstvu: »Ker je država najbolj nezanesljiv plačnik.«

+ **Orjuni je začela slaba prest.** Od zateška je ona tepla, zdaj pa njo tepo. Po zadnjih vesteh povsod odnaša batine. Najprej so se ji postavili po robu »Hanaoci«, to je, hrvatska nacionalna omladina, zdaj, da se je osnovala v Vojvođi »Srnaoc«, srbska nacionalna mladina, ki je še hujski. V Suhočici so Orjunači bili od Srnaocov nedavno omejitno nabunkani. Tako so zdr. Orjunci postali pravi »oholci«.

+ **Mažarska in Mala antanta.** V ogrskih političnih krogih je vzbudila veliko pozornost govor opozicijskega poslanca Drozdovja, ki je v proračunski debati spregovoril na dan neke češke ponudbe Mažarski za slučaj političnega sporazuma. Drozdov, ki je baje dobil svoje informacije od mažarskih emigrantov Garamyja in Lovassyja, je rekel, da bi dobili Mažari v slučaju sporazuma s Čehi ne le posojilo, ampak tudi teritorialne pridobitve. To da ni nobena izmišljotina, ampak resna zadeva. Predpogoj za sporazum s Čehi je seveda, da opusti Mažarska svojo legitimistično politiko in da razpusti razne legitimistične organizacije. — Ta govor poslanca Drozdovja se nanaša na vesti »Az Est«, ki ve povedati, da je Masaryk dejal ogrskemu publicistu dr. Pályju da bi Čehi vrnili Mažarom velik kos slovaškega ozemlja s 150.000 prebivalci, če bi mažarska vlada sprejela gotove politične pogoje. — »Prager Tagblatt«, po katerem posnemamo te vesti, dodaja sicer, da so se res neki češki politični krogi dogovarjali nekaj podobnega, a to svada vse že v davno preteklost. Zanimivo pa je vsekakor, da se skoro istočasno pojavljajo po raznih hrvatskih in srbskih listih tudi vesti o potrebi in ustreznosti sporazuma med Mažarsko in Jugoslavijo pod nekimi sličnimi pogoji kakor s Čeko. Mimogrede bodi omenjeno, da pripisujejo neki hrvatski listi početek akcije za mažarsko-jugoslovanski sporazum demokratom.

+ **Jugoslavija priznava sovjetsko vlado?** »Ruskult« poroča iz Revala, da je jugoslovanski minister vnanjih zadev dr. Nintić izjavil ameriškega časnika »Syccler«, da je jugoslovanska vlada dejansko že priznala sovjetsko vlado, s katero se sedaj dogovarja o vzpostavitvi trgovskih zvez z Rusijo po vzoru Českoslovaške. — Zanimiva je glede odnošajev med našo državo in Rusijo tudi okolnost, da sta ravno v najnovejšem času priobčila dva ugledna belgrajska lista, »Vreme« in »Trgovinski glasnik«, lepe članke o potrebi tesnejših gospodarskih in političnih stikov med Rusijo in Jugoslavijo. Tudi zadnja napetost med Jugoslavijo in Bolgarijo menda ni neugodno vplivala na poskuse obnovitve starih vezi z Rusijo.

+ **Angleška intervencija v Beogradu.** Znano je, da je angleški poslanik v Beogradu ob priliki našega nameravanega ostrega nastopa proti Bolgariji v kritičnem trenutku jako energično posegel v tok dogodkov. Zanimive podrobnosti o nastopu veleposlanika Younga objavlja »Chicago Tribune«, ki pripoveduje: »Ministrski svet v Beogradu je bil sklenil izročiti v petek dne 15. t. m. v Sofiji svojo ostru noto. Istega dne o polnoči bi bila imela biti objavljena tudi mobilizacija. Toda v četrtek opolnoči je Anglija intervenirala v Beogradu, da prepreči novo vojno na Balkanu. Angleški poslanik Young je posetil Pašiča in mu izjavil: »Če izroči Jugoslavija svoj že izdelani ultimatum Bolgariji in če res izvrši svojo za petek sklenjeno mobilizacijo, bo Anglija takoj poslala Bolgariji vso

Vsled tega je postal H. naenkrat plačljiv, kot nje govori slov. predniki: kajti v duhu že gleda kako — kakor pošastnemu lintvernu — rastejo iz mene nove glave, vedno več, že cel konzorcij jih je, ki ga preganjajo in mu z mojimi »Malikovalci« resnice ne dajo miru, njemu, ki bi u vendar najraje in povsod in vedno samcat sam: avtokrator in monopolnik brez ugovora, brez kontrole!

Moj nasprotnik se je skril tudi za izjavo poldruga tucata vseučilišnikov, kakor da bi šlo za njegova predavanja in ne za to, da on s a m dokaže tehtnost in objektivno vrednost lastnega samostojnega raziskavanja čisto omejenega vprašanja. Upam namreč vsaj, da prof. H. zna v kolegijah ločiti dogmno in obče priznano resnico od labilnih hipotez, o katerih se da pač kvečjem le v seminarstvih vajah govoriti.

Pravi dalje, da sem jaz proglasil naenkrat, da so moji prejšnji zaupniki — bizantinski pisatelji navadni lažnjivci, ker so baje iznenada pričali proti meni. To je navadno in debelo povedana neresnica, ker tega jaz nikdar n nisem. Uprav v svojem »Epilogu« sem se opetovano skliceval baš na svoje »prejšnje biz. zaupnike, ki do na-

svojo moralno in finančno pomoč, da bi mogla biti kos položaju. — Slične korake so napravili angleški veleposlaniki istočasno v Pragi, v Bukareštu in v Atenah, nar kar je Beograd odnehal.

Iz Italije.

ITALIJANSKA VOLIVNA REFORMA IN POPOLARIL — PRITISK NA VATIKAN.

Rim, 22. junija. Don Sturzo »Popolo« piše o stališču ljudske stranke nasproti vladnemu načrtu za volivno reformo: »Prav je, da se ve, da italijanska ljudska stranka ne more kreniti s pota, ki ji ga zahtevata njen program in njena naloga v življenju dežele, v parlamentu in izven njega. Vest nam nalaga, da takoj razpršimo neko iluzijo. Mnogo je takih, ki menijo, da so popolarji svojo nalogo v obrambi propore s svojim sobotnim glasovanjem dovršili. Ti se zelo motijo in se še niso naučili nas prav poznati. Ponavljamo, da smo mi vzgojeni v šoli, ki ne dovoljuje, da bi se načela uporabljala po tem, ako je to udobno in koristno. Mi ne delamo tako kakor drugi, ki so bili v letih 1919. in 1921. proporcionalisti, sedaj so pa pristaši večinskega sistema. Bitka za propore v svoji parlamentarni fazi se je komaj začela in nobeno dejstvo ne opravičuje mnenja, da bodo popolarji osvojili vlogo dezertarjev. Popolarji poslanci bodo branili propore do kraja.«

Sv. stolica je v svojem glasilu priobčila uradno izjavo, v kateri naglašja, da sv. stolica stoji izven vseh političnih strank in da ni v nikakvi zvezi z ljudsko stranko. To izjavo skušajo fašistični krogi izkoristiti proti popolarom, češ da sv. stolica odgovornost za njihovo delo odklanja. Na to odgovarja don Sturzo v glasilu, da bi mogel le kak tepec misliti, da bi vatican prevzemal kako odgovornost za dejanje in nehanje katerekoli politične stranke. Izjava sv. stolice le znova potrjuje, da se giblje ljudska stranka na popolnoma svobodnih tleh in čisto na svojo lastno odgovornost. To naj sedaj nasprotno časopisje že enkrat vzame na znanje.

Fašisti spoznavajo, da jim z gornjo izjavo sv. stolice ni nič pomagano. Zato skušajo od vaticana izsiliti določnejšo izjavo proti popolarom. Fašistični in pol-fašistični listi očitajo sv. stolici, da je s svojo izjavo zavzela »prekomodno stališče«. »Idea Nazionale« piše, da je cerkev odgovorna za politično akcijo ljudske stranke, ki dela v imenu katoličanstva in ki ji stoji na čelu katoliški duhovnik. Vatikan je dolžan, da »osvobodí cerkev te težke odgovornosti«.

Fašistični strah pred popolari je, kakor se vidi, zelo velik. Pomagalo pa jim to ne bo nič. Zastonj pričakujejo liberalci (kajti to so fašisti), da jim bo cerkev pomagala oslabiti stranko katoliškega ljudstva.

Iz zunanje politike.

* **Proslava Pötöfyja v Sofiji.** V vojaškem klubu so svečano proslavili stoletnico mažarskega pesnika Pötöfyja. Proslava se je vršila v duhu bolgarsko-mažarskega pobratimstva ali bolje rečeno, bolgarske in mažarske vojaške klike.

* **Trockij o ruski politiki.** Na kongresu kovinarjev v Moskvi je govoril tudi Trockij, ki je rekel med drugim: »Naše razmerje do Anglije še ni trdno in Rusija utegne naleteti na nove nevarnosti. Ruski odgovor na angleške zahteve je bil diktiran od sledečega razmišljanja: Če so Angležii velikodušni, smo mi še velikodušnejši. Ako oni nečesto vojne, je tudi mi nočemo. Brezuspšen pa bo ostal vsak poskus, da se postopa z Rusijo kot s kako kolonijo v svrhu izkoriščanja.

činu mojega znanstvenega raziskavanja vedno enako pričujejo. Razentega se nikoli »iznenada« ne premislilo in vtihotapljenih čarodejnih vrinkov nikakor ne prenesejo. Žal torej moram prof. H.-u izjaviti, da poročila mojih biz. pisateljev držijo. Pa še kako držijo, gotovo bolj kot je to njemu drago in ljubo! Zakaj me sicer meritorno ne zavrne?

Ker se prof. H. resnega in stvarnega razpravljanja nikakor ne mara lotiti, — že ve zakaj ne —, se je (potem ko je v torkovem »Jutrovem« uvodniku dobil s kompetentne strani službeno pojasnilo, da je znanost dvojna, ena katoliška, druga poganska) lotil Kolomonovih žegnov, s katerimi bo z večjim uspehom naravnost kot gvatno-kraftno — kakor se on sam izraža — panal moje dokazovanje. Sedaj bo tudi pojasnjen poseben način H. zgodovinskega dela: mož namreč očitno čita mesto virov pridneje Colemone-Shegna ta 9. kapiti: Lafarari, Dalafarari, Rararari!

Q. F. F. F. Q. S.!

Za anonimni (pri prof. H.-u registrirani konzorcij):

Dr. J. Mal.

Dokler pa mednarodni položaj ni ustaljen, mora Rusija misliti na svojo obrambo. Sovjetska vlada vodi nacionalno politiko in spoštuje pravice vseh narodov, ki se nahajajo v sovjetski federativni republiki. Tako je centralna sovjetska vlada v Moskvi n. pr. omogočila vsem sovjetskim federalnim republikam na vzhodu, da te same razpolagajo s svojim bogastvom in da same upravljajo in vodijo svoja podjetja. V Turkestanu pa je organizirana narodna armada, ki stoji sicer pod vrhovnim centralnim vodstvom, a mora sama skrbeti za varstvo svojih mej.

Dnevne novice.

— **Vseučiliške osebne vesti.** Za rednega profesorja na filozofski fakulteti ljubljanske univerze je imenovan dosedanjí kontraktualni profesor istotam dr. Nikolaj Bubnov. — Za javnega rednega profesorja na medicinski fakulteti zagrebške univerze je imenovan dr. Pavel Šavnik, asistent na kliniki v Pragi.

— **Osebne vesti.** Na iastno prošnjo je vpokojen podpredsednik deželne sodišča dvornosodni svetnik Fran Regal. Ob tej priliki je bil odlikovan z redom sv. Save II. vrste. — Na lastno prošnjo je bila vpokojena ga. Marija Štupca, glavna učiteljica državnega ženskega učiteljskega v Ljubljani. — Vpokojen je bil na lastno prošnjo dr. Fran Skaberne, načelnik oddelka za prosvedo in vere v Ljubljani. — Vpokojen je na lastno prošnjo višji deželnosodni svetnik Aleksander Ravnikar v Mariboru. — Okrajni šolski nadzornik v Ptuj Pavel Fler je imenovan za referenta o ljudskem šolstvu v Sloveniji v naučno ministrstvo v Beogradu.

— **Gg. novomašniki ljubljanske škofije** posvečeni na praznik sv. Petra in Pavla 29. junija v ljubljanski stolnici, bodo darovali svoje prve sv. daritve v tem le redu: 1. julija, Lavrentij Ksaver, Sveta gora pri Gorici; Markez Franc, St. Vid — zavod sv. Stanislava — govori g. katehet Franc Kogej iz St. Vida; Pogačnik Anton, Kamna gorica — govori g. prof. Luka Arh iz St. Vida; Rott Jože, Zagorje ob Savi — govori g. msgr. Viktor Steska iz Ljubljane. — 8. julija, Križman Andrej, Komenda — govori g. župnik Janez Filipič iz Vranje peči; Mlakar Jožef, Stari trg pri Ložu — govori g. kaplan Vinko Lavrič iz Ribnice; Ravnikar Anton, Stara Loka — govori g. kanonik dr. Tomaž Klinar iz Škofje Loke; Špendal Ivan, Kamna gorica — govori g. prof. dr. Janez Fabijan iz Ljubljane; Vovk Anton, Breznica — govori g. župnik Valentin Kajdiž iz Sore; Miklavčič Maks, Poljane nad Škofjo Loko — govori g. definitor P. Kerubin Tušek O. F. M. iz Naza-

Tome Matija, Podzemelj — govori g. župnik dr. Janko Arnejc iz Gornjega Logatca; Tome Matija, Podzemelj — govori g. župnik P. Pavlin Bitnar O. T. iz Vinice. — Da dosežeta še predpisano starost, bosta posvečena gg. Tiringer Janez iz Smartna pri Kranju meseca avgusta — govori g. župnik Jožef Anžič iz Škocijana pri Mokronogu — in Strupi Alojzij iz Nakla pri Kranju meseca oktobra.

— **Zrelostni izpiti na škofijski gimnaziji v zavodu sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano** so se vršili od 19. do 22. junija pod predsedstvom višjega školskega nadzornika dr. Leopolda Poljanca. Od 26 prijavljenih pripravnikov je bil pri izpitu eden odklonjen za tri mesece. Izpit so napravili Bergant Anton, Cerkovnik Franc, Dornik Fr., Gulič Alojzij (z odliko), Hartman Franc, Hren Anton, Jeglič Anton, Kamblič Alojzij (z odliko), Končar Jožef, Kopač Andrej, Miklavčič Anton (z odliko), Peterlin Stanislav (z odliko), Rapsel Bogoljub, Repe Anton (z odliko), Ronko Anton, Šolar Josip, Tonkli Anton, Udir Anton, Ukmar Viljo, Vombegar Jožef, Zorn Miroslav, Žigon Avgustin; zasebni učenci: Drašček Alfred, Kolarič Jakob (z odliko) in Ivan Martelanc.

— **Dobrépolje.** Danes obhajamo v naši fari resno slovesnost. V znani rodbini Novakovi iz Malevasi, št. 16 se poročita hčerki Micika in Kristina ter sin Anton — vsi naenkrat. Micika poroči županovega sina občine Podgore Alojzija Ževnika, Kristina županovega sina občine Videm Franceta Prelesnika, Anton pa vzame v zakon hčer uglednega posestnika s Ceste Reziko Drobnik. Vse tri neveste so članice Marijine družbe, enako ženini. Vsem želimo: Obilo blagoslova, svatom pa mnogo nedolžne zabave! — Eden v imenu vseh.

— **Obratno ravnateljstvo juž. žel. personalni oddelek v Ljubljani sprejme za prometno in transportno službo večje število uradniških pripravnikov in sicer absolventne srednjih šol z maturo ali njim sorodnih šol. Nekolkovane, lastnoročno spisane prošnje je vpslati na gornji naslov do 31. julija 1923 s sledečimi prilogami: krstni in rojstni list, samski list, domovnica, npravnstveno izpričevalo (ne nad 6 mesecev staro) vojniško ispravo, zadnje šolsko izpričevalo in potrdilo o zaposlenosti v času od izstopa iz šole do sedaj.**

— **Maturanti leta 1913 državne gimnazije v Mariboru** se zberejo dne 9. julija ob 8.

uri svečer k desetletnici mature v restavraciji mariborskega Narodnega doma. K temu večeru so iskreno vabljeni vsi bivši tovariši 8. a in b, kakor tudi gospodje profesorji. Tovarši izven Maribora naj prijavijo svojo udeležbo na naslov podpisanega, da se v skladu večje udeležbe skrbi za prenočišče. — Miloš Vauhaik, koncipient pri dr. Müllerju v Mariboru, Aleksandrova cesta.

— **Podržavljenje kmetijsko-kemijskega zavoda v Ljubljani.** »Uradni list« objavlja izpremembo statuta kmetijsko-kemijskega zavoda v Ljubljani v smislu podržavljenja. Zavod je sedaj samostojen državni zavod in se imenuje: »Državni kmetijsko-kemijski, bakteriološki in serološki zavod v Ljubljani«.

— **Izseljeništvu.** Pri izseljeniškem odseku ministrstva za socialno politiko se ustanovi še poseben posvetovalen odbor, v katerega spadajo: pomočnik ministra za socialno politiko, en višji uradnik ministrstva za zunanje posle, en višji uradnik ministrstva za notranje posle in kot referenta en višji uradnik ministrstva za socialno politiko in še izseljeniškega odseka.

— **Kongres Jugoslovanskega Šumarskega Udruženja v Ljubljani.** V dne 18. do 21. avgusta t. l. se vrši v Ljubljani tretji veliki zbor tega Udruženja. Pričakovati je mnogobrojnega poseta udruženih članov iz vse države, kakor tudi delegacije nekaterih inozemskih gozdarskih društev. Po zboru se bodo vršile ekskurzije na Bled, Pokljuko, Triglav in v Trbovlje. Kongres je velike važnosti za naše gozdarstvo v najširšem pomenu besede. — Pripravljalni odbor naproša vso našo javnost, da mu gre na roko posebno s tem, da se po možnosti v istih dneh ne vrši kakšna podobna prireditve, ki bi mu oteževala delo. — Naslov pripravljalnega odbora je Ljubljana, Križanke.

— **Kranj.** Dekliška osemrazredna osnovna šola v Kranju priredi v dne 28. in 29. junija t. l. vsakokrat od 9. do 12. ure in od 3. do 6. ure popoldne v šolskem poslopu razstavo ženskih ročnih del in risarskih izdelkov. Stariši in vsi, ki se zanimajo za napredek ženske mladine — pridite!

— **Debrevoletje!** Na podlagi sklepa odborove seje z dne 3. t. m. vas pozivamo, da nemudoma poravnate članarino, predpisano s rekočnico z dne 20. februarja t. l., ker bi sicer ne ohranili vaših dopisov in prošenj. Kdor pa okrožnice ni prejel, naj to naznani. Nadalje tovariše ponovno opozarjamo, da morajo dopisom prilagati znamke za odgovor, vlogam na različne urade pa potrebne kolke. — Tovariši, zavedajte se svoje dolžnosti napram naravi, ki po svojih močeh zastopa vaše koristi. — Oblasni savez dobrovoljca za Slovenijo.

— **Vič.** Danes, 24. t. m., društvena prireditve pri gostilničarju g. Pavliču tik cerkve. Prijatelji telovadbe, petja, godbe in prave zabave, pridite ta dan med nas! Pričetek točno ob 4. popoldne z zelo bogatim srečelovom.

— **Raspisi služb.** Pri ravnateljstvu državnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani se razpisuje mesto asistenta na zavodu za oskrbo umobolnih na Studencu s prejemki IX. činovnega razreda državnih uradnikov.

— **Prostovoljno gasilno društvo v Tacnu** pod šmarno goro praznuje dne 1. julija t. l. 25 letnico svojega človekoljubnega delovanja. Spored slavlja je sledeči: Ob 10. uri popoldne maša v cerkvi sv. Jurija v Tacnu. Popoldne ob dveh velika okrožna gasilska vaja, katere se udeležijo 8 društev s brigadami in drugim orodjem. Po vaji odlikovanje dveh zaslužnih članov, ki delujeta v društvu od ustanovitve. To sta gg. Suštaršič Franc, posestnik in kovaški mojster in Slavec Franc, stavbenik, oba iz Tacna. Po odlikovanju defilacija. Nato na vrtu pri Koširju vrtna veselica. Gasilna društva, vse prijatelje gasilstva in zlasti tudi ljubljanske in druge izletnike opozarjamo na to prireditve.

— **Ogromna poverba.** V Genovi so aretirali ravnatelja tamkajšnje podružnice banke di Napoli: 59 letnega komturja Gustava Rubina. Mož je tekom svojega ravnateljstva od 1. 1915 do 1922. poveril svoji banki 18 milijonov lir. Rubino je živel zelo razkošno in bil splošno znana osebnost.

— **Najdeni utopljenec.** Pod Drulovko pri Kranju so našli v Savi neznanega moškega utopljenca, kateri je ležal že 3—4 mesece v reki. Telo je tako razpadlo, da natančen popis ni mogoč. Utopljenec je srednje postave, rejen in 35 do 40 let star.

— **Z avtomobilom povozil je Jurij Kazankov v Vranji** neko deklico in pobegnil.

— **Iz Jugoslavije izgnan je l. 1898 v Gradcu rojeni knjigovodja Oton Perko.**

— **Opozarjamo na oglas Prodajnega urada portland cementa v Ljubljani.** Dunajska cesta 31, ki prodaja iz svoje zaloge cement v vrečah od 50 kg naprej po znižani ceni.

— **Autopromet na progi Radovljica-Škalec.** postaja Lesce-Bled in nazaj otvori Avtomobilna prometna d. d. v Ljubljani v nedeljo 24. junija t. l. — Auto bo imel zvezo k vsem vlakom. (3799)

— **Zahtevajte po vseh restavracijah in kavarnah prvovrstna specialna vina v steklenicah trdke Gjuro Valjak.** »Grajska klet«, Maribor. 3724

— **Prima modernih brzpisalnih »Stowers«.** Zastop Ljubljana, Selenb. ul. 6-I.

7. In 8. Julija desetletnica In blagoslovljenje prapora šentjakovega Orla v Ljubljani!

štajerske novice.

Š Strašni bombni napad. V noči 23. t. m. okoli poltretje ure zjutraj je bilo slišati na Aleksandrovi cesti veliko močno eksplozijo, ki je vse v Aleksandrovi cesti stanujoče prebivalce zbudila iz spanja. Pok je prihajal iz advokatske pisarne dr. Orosela. Stražnik, ki se je pojavil na licu mesta, je videl vsa okna pisarne popolnoma razbita. Notranje pohištvo je bilo močno poškodovano. Popolnoma razbita je pisalna miza dr. Orosela, vsi akti in druge pisarniške stvari pa so bile razmetane po tleh. Zjutraj ob 7. uri je prišla komisija pod vodstvom g. polic. nadsvetnika Kerševana in pričela preiskavo. Dosedaj se je našlo več koščkov železnih predmetov, ki gotovo izvirajo od kake bombe ali granate. Zanimivo pa je, da se strop ni udril, ampak je bil le močno poškodovan. Edina sreča je bila, da so bile v stropu vložene železne traverze, ki so držale zid ter preprečile večjo škodo. Preiskava dozdaj ni mogla dognati, ali je bila bomba vržena s ceste v pisarno ali je bila že prej v pisarni. Po mestu krožijo različne govorice. Eni govorijo o maščevanju nekega vojaka, ki ga je dr. Orosel zastopal pri neki razpravi, drugi pa, da je imel dr. Orosel v svoji pisarni eksplozivne snovi, tretji zopet krivijo »Orjuno«, ki se hoče maščevati nad Nemci zaradi razpusta mariborske in ptujske Orjune. Razpisana je nagrada 20.000 kron za tistega, ki izsledí zločinca tako, da se ga lahko sodniško zasleduje in kaznuje. Izključeno ni, da nima »Orjuna« pri tej stvari čistih rok. Najznačilnejše je, da se lahko na najbolj prometnem kraju v Mariboru kaj takega zgodi, ne da bi stražni organ kaj vedel o tem. Preiskava se nadaljuje.

Š Razprava. Danes 23. t. m. je sedelo pri mariborskem okrožnem sodišču na zatožni klopi 70 trgovcev, mesarjev itd. radi navijanja cen. Razprava je trajala 4 in pol ure ter je bila v svrhu zaslišanja prič preložena.

Š Nezgoda. V četrtek 21. t. m. okoli 10. ure dopoldne so se splašili na mariborskem glavnem trgu vojaški konji. Voz, naložen z mesom, se je prevrnil tako nesrečno, da je z voza padli narednik dobil težke notranje poškodbe ter na licu mesta obležal nezvesten. Ponesrečenca so prepeljali takoj v vojaško bolnico.

Š Vlom. V sredo 13. t. m. je neznan vlomilec vlomil v stanovanje Franca Skobelnika pri Sv. Bolfenku na Pohorju. Odnesele je zlato žensko uro. — Sličen vlom se je izvršil dne 16. t. m. istotam, kjer je bilo vlomljeno v hišo posestnika Visočnika. Odnesele so raznih stvari v vrednosti 4800 kron. Vlomilcev še nimajo.

Š Vlom. V četrtek 21. t. m. je bilo v stanovanje g. učitelja v Šmarju pri Jelšah vlomljeno. Neznan tat je odnesel več dragocenih stvari, med temi damsko tularo, starinske uhane in več drugih zlatih predmetov v skupni vrednosti 30.700 kron. Pred nakupom se svari.

Š Tat z vrečo steklenega papirja. V četrtek je mariborska policija opazila v Vetrinjski ulici nekega mladeniča s težko vrečo na rami. Zasledovala ga je do Koroške ceste. Tam je fant postavil vrečo na tla, da se odpočije. V tem trenutku pristopi k njemu stražnik ter ga vpraša, kaj nosi. Fant mu odgovori, da ima »šmigel-papir«, ni pa mogel odgovoriti na vprašanje, kam da vrečo nese. Stražnik je fanta pozval na komisarijat, da se dožene, čegava je roba. Nenadoma pa jo fant pobriše in pusti vrečo stražniku. V vreči je bilo za 6000 kron steklenega papirja. Blago se nahaja na komisarijatu.

Š Pri delu ponesrečil je ključavničarski učenec Henrik Šalomon, zaposlen pri tvrdki K. L. Ježek v Mariboru. Delal je pri stroju, a tako neprevidno, da ga je zgrabil transmisijski jermen za roko in mu jo zlomil dvakrat. Prepeljali so ga v bolnico.

Š Občni zbor Celjske podružnice SDZ. se vrši dne 29. junija ob 9. uri v Mahničevi sobi v Celju. Tovariši in tovarišice udeležile se ga polnoštevilno, da se pomenimo o važnih stvareh. — Predsednik.

Š Na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru prične novo šolsko leto dne 15. septembra t. l. Šola je dvoletna. Z njo je v zvezi internat za gojence. Zavod ima predsemen namen, da izobražuje kmetijske sinove, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma na kmetijskem gospodarstvu. Taki imajo pri sprejemu prednost pred vsemi drugimi. Kolegovane, lastnoročno pisane prošnje na celo polo (kolek 13 Din) za sprejem je pošiljati ravateljstvu drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru do 25. julija t. l. Za sprejem je potrebna starost najmanj dovršenih 16 let ter z dobrim uspehom dovršena najmanj ljudska šola. Sprejemali se bodo pridni, dovolj nadarjeni, zdravi kmetijski sinovi, ki ostanejo po končani šoli doma. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stannjočih učencev). Oskrbovalnina znaša do preklica mesečno 240 dinarjev. Plačuje se vnaprej v dveh enakih polletnih obrokih. Sinovom ubožnih posestnikov se morejo dovoliti popolnoma ali do polovice prosti državna mesta.

Primorske novice.

Š Nacionalna nasilstva. Tržaška italijansko časopisje besni vsled dogodka v Ljubljani, ko je Orjuna pretepla italijanskega žida Dörflesa. Tudi slovenski listi v Julijski krajini obsojajo nesmiselni napad in opozarjajo naše ljudi tostran meje, naj Slovanom v Italiji ne otežujejo stališča s takimi čini, za katere se potem Italijani maščujejo nad njimi, ki so brez brambel. Velja Italijanom pa, ki radi tega malenkostnega dogodka toliko kriče o barbarstvu, tole v album njihovih nešteti nasilstev nad tamkajšnjimi Slovani: Te dni se je neki posestnik v Sv. Petru v Šumi baje premalo spoštljivo izrazil o nekaterih Italijanih. Vsled tega so v njegovo hišo vdrlí orožniki in ga s silo odvedli v svojo kasarno. Tam so ga do gola slekli, ga obličeli z mrzlo vodo in pretepavali. Ko jim tega še ni bilo zadosti, so ga zvezali na način, ki ga ni mogoče zapisati in ga poškodovali, da je moral iskati zdravniško pomoč v Trstu. Tako poroča »Goriška Straža«, ki si tega seveda ni izmislila. Wir Wilde sind doch bessere Leute!

Š Zalostni običaji. V zapadni in južni Istri se pogosto dogaja, da ženin z dovoljenjem staršev nevesto enostavno »odvede« iz njenega doma in privede v svojo hišo. Mlada začneta takoj živeti kot mož in žena, poroko pa odlašata na negotov čas. Kot razlog navajajo nekateri, da nimajo denarja za svatbo, drugi se boji, da bi mu neveste kdo ne izneveril itd. Duhovščina se odločno bori proti temu običaju, ki izpodkopava pravne temelje družine. V Sv. Lovreču Paz. je pred kratkim župnik odredel cerkven pokop mladeniču, ki na smrtni postelji ni hotel pristati na to, da bi njegova nevesta do poroke odšla k svojim staršem.

Š Puljski arzenal ostane v obratu, vendar v zmanjšanem obsegu. Ostalo bo v arzenalu zaposlenih 1800 oseb, 400 delavcev pa odpuste. Seveda bodo odpušteni v prvi vrsti Slovenci.

Š Novi župniki v Istri. Za župnika v Barbanu je bil imenovan g. Jakob Cecinović, za župnika v Zmirju g. Miroslav Glavič, za župnika v Kanfanaru g. Alojzij Andrejčič.

Š Evharistična prireditve v Beneški Sloveniji. Dne 16. t. m. je bila v Šempetru ob Nadiži narovedana velika evharistična procesija, katero je hotel voditi videmski nadškof osebno in na katero se je pripravljal 15.000 Slovencev. Velik dež pa je slovesnost preprečil. Nadškof, ki je kljub dežju dospel v Šempeter, je določil, da se procesija vrši v nedeljo 24. t. m.

Š Uprava Postojnske jame. Italijanska oblast je upravo Postojnske jame združila z upravo idrijskega rudnika. Jamsko upravo vodi rudniški komisar s sodelovanjem posebne komisije, ki ima svoj sedež v Trstu.

Gospodarstvo.

Industrijsko-obrtna vzorčna izložba v Mariboru.

ki se vrši v času od 15. do 26. avgusta, bo po svojem obsegu presegla vse dosedanje prireditve te vrste. Že doslej se je prijavilo nepričakovano veliko razstavljalcev in je pričakovati, da bo ta razstava resnično podala pravo sliko obrti in industrije zlasti v severnem delu naše države. Vse interese, ki se dosedaj še niso prijavili, opozarjamo, da preteče prijavni rok nepreklicno dne 1. julija. Po tem roku došle prijave bo mogoče upoštevati samo, če bo na razpolago še dovolj prostora. Če kdo ni sprejel prijavnice, naj nemudoma sporoči svoj naslov razstavnemu odboru v Mariboru, Aleksandrova cesta 22.

Ugodnosti razstavljalcev in obiskovalcev »industrijsko-obrtno vzorčne izložbe« v Mariboru.

Na vseh železniških progah v naši državi je dovoljeno za prevoz blaga, ki je namenjen za to razstavo 50 odstotkov popusta. Obiskovalci razstave plačajo na vseh progah samo polovično vožnjo, če se izkažejo z legitimacijo, ki se dobi za ceno Din 20 pri vseh domačih denarnih zavodih. Ta legitimacija je obenem permanentna vstopnica za razstavo in ni treba za vstop k razstavi nobene druge vstopnice. Zato je priporočljivo, da si vsakdo nabavi pravočasno legitimacijo.

g Zliti trg. Na novosadski produktni borzi notirajo žito sledeče cene: pšenica 440 Din, ječmen 290 Din, oves 300 Din, koruza 262,5—265 Din, pšenična moka št. 0 655 Din, št. 2 635 Din, št. 5 570 Din, št. 6 487,5 Din, mekinje 185 dinarjev. — Tendence nespremenljive.

g Razpust monopolističnih direktij odgojen? Svoječasno smo poročali, da bodo v najkrajšem času razpuščene monopolistične direktije v Zagrebu. Sadržaj, Ljubljani in Splitu. Kakor poroča zagrebški »Riječ«, se bo vprašanje razpusta odgodilo in se bodo v tem pogledu zaslišali vsi ravnatelji kot strokovnjaki, da povedo tozadevno svoje mnenje.

g Težaji v prostem prometu. V včerajšnjem prostem prometu so v Zagrebu vse tuje devize in valute postojale. Blaga ni bilo.

g Stanje papirnatega denarja v Jugoslaviji. Po izkazu Narodne banke z dne 15. junija smo imeli za 5.510.793.150 Din papirnatega denarja v prometu. Od zadnjega izkaza se je stanje papirnatega denarja zmanjšalo za 4,5 milijonov dinarjev.

g Davek na poslovni promet. Dne 21. do 23. t. m. se je mudil v Ljubljani v spremstvu gosp. ministra. tajnika Milana Cvijanovića, načelnika finančnega ministristva gospod Hilarij Vodopivec, da tudi pri nas po nalogu gosp. ministra dr. Stojadinovića pregleda priredbo davka na poslovni promet. Ob tej priliki se je, kakor nam javlja fin. delegacija, ugotovilo, da razlike v praksi posrednih pokrajin obstojajo v bistvu le v tem, da se je priredba izven Slovenije iz tehničnih razlogov deloma zakasnila in da se je ukrenilo, kar treba, da se davek tudi v teh pokrajinah pobere in predpiše, kakor določa zakon. Dalje se je konstatiralo, da delegacija v obče pravilno tolmači določbe in da le v nekaterih točkah treba še normativnih navodil finančnega ministristva.

g Dohodki pristojbin, kolektivine in trošarine v maju. V mesecu maju so znašali dohodki iz prodaje kolektiv 22,5 milijonov dinarjev, od drugih pristojbin 27 milj. dinarjev, od trošarine pet milijonov dinarjev, na pivo 4,4 milj. Din, na vino 4 milj. dinarjev, na alkohol 8 milj. Din, na žganje 1 milj. dinarjev in na ostale trošarine podvržene predmete 8,5 milijonov dinarjev.

g Trgovinski stiki z Newyorkom. Trgovska zbornica v Newyorku prosi, da se ji navedejo imena naših izvoznikov, ki bi želeli stopiti v stike z newyorškim trževnikom. Interesanti naj izjavijo naslove trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

g Zakesnela košnja in žetev v češkoslovaški republiki. Kakor poročajo češki časniki, se je košnja in žetev zakesnila zaradi hladnega in deževnega vremena najmanj za 14 dni. Sicer pa bo košnja in žetev boljša in bogatejša od lanske, če ne bo še dalje vreme nagajalo.

g Pred razveljavitvijo pogodbe s Češkoslovaško glede izvoza vina in piva. Lansko jesen je bila sklenjena pogodba med našo državo in med Češkoslovaško glede izvoza našega vina in uvoza

češkega piva. Ta pogodba je bila ugodna samo za Češkoslovaško, ker je omogočila Čehom, da so uvažali svoje pivo in delali konkurenco naši pivovarski industriji. Tudi vinogradniški krogi niso bili s pogodbo zadovoljni, ker ni bilo tega uspeha, kot so ga pričakovali. Sedaj pa prihaja vest, da namerava ekonomsko-finančni ministristki odbor to pogodbo radi škodljivosti za našo pivovarsko in vinarsko produkcijo razveljaviti.

g Elektrifikacija južne češke dežele. Kakor vedo povedati »Lid. Nov.«, bodo zgradili na Otavi pri Kašperskih gorah po načrtu deželnega upravnega odbora v Pragi nova velika elektrarnaška podjetja. Zajezili bodo dva pritoka reke Otave ter napeljali vodo po podzemskih kanalih na turbine pri padcu 300 m z energijo 11.000 HP. To podjetje bo po svojem obsegu podobno elektrarnici na Jezeru pri Spalnu, ki se baš zdaj bliža svoji dovršitvi. Z energije te elektrarne bo mogoče zalagati vse južne češke kraje. S stavbo bodo pričeli prihodnjo pomlad. — Tako se izkoriščajo po drugih deželah neizkorišteni vodni zakladi, v naši državi pa, ki je tako bogata na vodnih silah, se vodna moč v pičli meri izkorišča.

g Orientalski sejmi v Lvovu. Pod patronatom poljske vlade se bodo vršili v Lvovu od 5. do 17. septembra t. l. orientalski sejmi, ki bodo imeli mednarodno značaj. Na sejmih ne bo zastopano samo celokupno poljsko gospodarstvo, osobito poljska industrija, sejmi bodo imeli tudi inozemske sekcije (francosko, nemško, belgijsko, avstrijsko, rusko i. t. d.) Ravateljstvo sejmov se trudi da dobi prevozne olajšave za posetnike in za blago iz naših krajev tudi na naših železnicah.

BORZA.

Curih, 23. junija. (Izv.) Berlin 0.0048, Holandija 218.80, Newyork 558.25, London 25.76, Pariz 34.60, Milan 25.12, Bruselj 29.45, Kodanj 100, Stockholm 148, Kristijana 92.75, Praga 16.70 Pešta 0.06½, Bukarest 2.75, Belgrad 6.35, Sofija 6.60, Varšava 0.0050, Dunaj 0.0078½.

STAVBNE ZADEVE.

Uporabna dovoljenja so se dovolila tiskarni Merkur za njeno novo poslopje; strojni tovarni in liivarni na Dunajski cesti št. 35 za njeno uradniško hišo (16 stanovanj), Kreditni banki za 3 dvigala, za nove hiše Francu in Ignaciju Grošlju, Radoslavu Malovrhu in Mestni hranilnici in Francu Jevnikarju za gospodarsko poslopje.

Stavbna dovoljenja so se podelila Metodu Zormanu za gospodarsko poslopje, »Odonu« za kontumačno skladišče, Matte & Comp. (Privšek) za delavnico, Kovačiču za gospodarsko poslopje, Matildi Tabor za nazidek enega nadstropja, Tönniesu za odprto šupo (nasproti Kolinske tvornice), za nove izložbe Lebnu, Adamiču, Emilu Brandtu, »Prometu« in Köhlerju, za zaprto lopo na lesnem skladišču Ivanu Storu, za zgradbo pekovske peči Terčku na Bregu, za odprto lopo Samassi, za novo hišo Breškvarju, za skladišče ob Gosposvetški cesti št. 10 Katoliškemu tiskovnemu društvu, za prezidavo Perlesu in Kovačiču, za podstrešno stanovanje Prekuhu in Zormanu. Referent stavbnega referata g. nadsvetnik dr. Rupnik, je povedal gremiju zanimivo malenkost, da se je neki akt izgubil l. 1921, ko on ni bil referent in da je napel vse moči, da ga je dobil. Podžupan dr. Stanovnik: »Storili bomo vse, da se akti na magistratu ne bodo več izgubljali«

PREDSEDSTVENE ZADEVE.

Nadsvetnik Bleiweis je poročal o predlogu okrajnega načelnika za Barje o podelitvi meščanstva posestniku Janezu Žitniku na Barju. Z večino se je sklenilo priporočiti obč. svetu podelitev meščanstva Žitniku. Gremij je sklenil na to, da se dvorana in posvetovalnica na magistratu nikomur ne bo več dajali v uporabo za zborovanja. O določitvi odškodnine za uporabo dvorane v Mestnem domu se bo sklepalo pozneje.

HIGIENSKE ZADEVE.

Gremij je na to sklenil, da se morajo snažiti filjakarska stojišča, posebno tisto pred Slonom, in da se mora strogo nadzorovati prepeljava mesa z klavnice na trg in v prodajalne. Član gremija Moškerca je grajal, ker stavbni urad ne skrbi v zadostni meri za to, da bi se ulice in ceste v mestu škropile. Župan dr. Perič: »Storil bom vse, da bodo ulice in ceste ne samo v središču, marveč tudi na periferiji mesta snažne in da se ne bo malomarno škropilo.«

ST. PETERSKI PARK.

Podžupan dr. Stanovnik je grajal, ker se kljub večkratnim sklepom gremija še niso postavile klopi v šentpeterskem parku. Član gremija Pirca je zahteval preureditev šentpeterskega parka in dalje, da se mora v parku postaviti vsaj 8 novih klopi. Sicer smo pa prisiljeni informirati javnost, da se iniciativni nasveti članov gremija silno počasi izvršujejo. Razmere na Gradu, kjer stanuje nad 400 oseb, so naravnost že socialen škandal, za katerega občinski svetovalec SLS ne moremo več prevzemati odgovornosti; niti moderni stanovanjski red, odgovarjajoč programu Zveze delovnega

Seja magistratnega gremija.

Ljubljana, 22. junija 1923.

Pod predsedstvom župana dr. Periča so se na današnji seji magistratnega gremija storili sledeči sklepi:

OBRTNE ZADEVE.

Antoniji Brodnikovi se je dovolil prenos gostilniške koncesije, ki je last Avrelje Setina. Izvrševala jo bo v starih gostilniških prostorih pri Anžetu v Spodnji Šiški. Gostilniška koncesija Viktorja Rohrmanna »Pri roži« se je prepisala na Amalijo Schmidt. V podnajem se je podelila koncesija Karoline Jesih Mariji Kramar. Mariji Zgonc se je dovolil prenos njene gostilniške koncesije v Rožno dolino. Leonu Pogachniku se je dovolil prenos njegove kavarniške koncesije s Starega trga v Koldvorsko ulico v Predelano Pogačnikovo hišo v Kolodvorski ulici, v kateri je bila dozdaj znana gostilna pri »Pepetu«. Glede na navedene gostilniške koncesije pripomnimo, da se ni podelila nobena nova gostilniška koncesija. Prošnja Evstahija Lipca za filjakarsko koncesijo se je odklonila.

GOSPODARSKE ZADEVE.

Bazen v Koleziji se je prepustil športnemu klubu »Ilirij« v športne pavalne namene. — Nikolaju Katuševu se je odklonila prošnja za predstavljanje igre Zepelein, odklonila se je dalje tudi prošnja komiteja ruskih dijakov, kateri so hoteli zgraditi leseno lopo, z utemeljitvijo, da je lesenih barak v Ljubljani že itak preveč. Pri prošnji Krapeža, da naj se mu dovoli nadaljnja uporaba prostorov v zvezdi, ki jih je samolastno zasedel z mizami in s stoli, se je razvila daljša razprava, v kateri sta povdarjala podžupan dr. Stanovnik in član gremija Pirca: »Krapež je zasedel večji del Zvezde, kakor se mu je dovolil. Podjetnost Krapeževa je prisilila ljubljanskega davkoplačevalca, da če gre iz Selenburgove ulice mimo nekdanje Kazine proti Ljubljani, mora iti sredi ceste, ker je trotoar popolnoma zasedel z mizami in s stoli. Tudi v Zvezdi je Krapež okupiral godbeni paviljon. Tisti, kateri ne morejo ali nočejo biti gostje Krapeževe kavarne v Zvezdi, morajo godbo od daleč poslušati in med njimi je seveda prizadet v prvi vrsti proletarijat, kateri se tako polagoma izriva iz Zvezde, ki bi jo najrajši celo zasedel g. Krapež. Na predlog člana gremija Tokana se je proti glasovom članov gremija podžupana dr. Stanovnika, Moškerca, Pirca in dr. Rožiča storil sklep, da se prepusti Krapežu ves prostor, tudi tisti, ki ga je samolastno zasedel, proti letni malenkostni najemnini 2000 Din. Če bo šlo tako naprej, bo g. Krapež v resnici svoj kavarno polagoma namestil v celi Zvezdi in izrinil iz nje vse tiste, kateri ne morejo ali nočejo iti v Krapežovo kavarno in če bo to storil, bo storil to prav, ker bo večina magistratnega gremija njegovo samolastno podjetnost gotovo naknadno odobrila. Če je pa taka popustljivost v interesu avtoritete magistrata, je seveda drugo vprašanje.

Ljudstva še ni izdelan in uveljavljen, ker tako počasno delujejo birokracije, kakor je magistratna, ne dobiš v celoti srednji Evropi, toda red bomo napravili in naj svobodomiselnost tisk cvili, kolikor mu ljubo in milo.

M. M.—c.

Ljubljanske novice.

Ij Sestanki volivcev pristašev SLS v Ljubljani. Na iniciativo kluba občinskih svetovalcev SLS v Ljubljani so se minuli teden vršili sledeči sestanki volivcev SLS, na katerih so poročali naši občinski svetovalci o tekočih občinskih poslih. V sredo je zboroval šolski okraj; poročali so podžupan dr. Stanovnik in obd. svetovalec Pire in Moškerc; predsedoval je g. Strnad. V četrtek so zborovali somišljeniki SLS vodmatskega in šentpeterskega okraja. Poročal je podžupan dr. Stanovnik in obd. svetovalec Jeglič in Srebot. Dalje so zborovali v četrtek naši somišljeniki pod predsedstvom g. Vidica, stanujoči v kolizejskem okraju. Poročala sta obd. svetovalec Kerč in Moškerc. V petek so zborovali somišljeniki SLS dvorskega okraja pod predsedstvom g. Strnada. Poročali so podžupan dr. Stanovnik in občinski svetovalci Moškerc, Pire in dr. Rožič. Na vseh zborih so zborovalci izrekli zaupnico podžupanu dr. Stanovniku in klubu občinskih svetovalcev SLS. Sklenile so se resolucije, ki zahtevajo med drugim ureditev razmer na Gradu in ukrepe, ki bodo omogočili elektrarni, da Ljubljancem že to zimo dovolj preskrbi z električnim tokom in da se more razširiti električna železnica. Našemu klubu so vsi zbori naročili, da deluje na to, da se bo v občinski upravi ljubljanski varčevalo, kolikor je to le mogoče.

Ij Govorilna ura kluba občinskih svetnikov SLS bo jutri (v ponedeljek 25. t. m.) od 5—6. ure popoldne v strankinem tajništvu Jugosl. tiskarna, II. nadstr. Uračovali bodo referenti sledečih referatov: 1. personalno-pravni, 2. mestne vojnje in pogrebni zavod, 3. finančni in 4. socialno-politični.

Ij Organizacija javnih nameščencev somišljenikov SLS. V ponedeljek dne 25. junija VI. odborova seja v navadnih prostorih ob 8. uri zvečer. Prosim polnoštevilne udeležbe. Važno radi občnega zbora dne 4. julija 1923.

Ij Zastoj v kinu. Ob priliki proslave freznosti v nedeljo dne 24. junija priredi Zdravstveni odsek v kinu Matica brezplačne kinematografske predstave s predavanjem. Predstave se vrše ob 11. uri popoldne, ob 4. in 6. uri popoldne ter ob 8. uri zvečer. Igral se bo francoski film »Voznik smrti«. Zdravstveni odsek vabi vse ljubljansko prebivalstvo, da si ogleda film.

Ij Uvoznina in tržnina. »Uradni List« dne 23. junija t. l. objavlja naredbo pokrajinske uprave, s katero se lanska naredba o pobiranju uvoznine in tržnine v mestni občini ljubljanski podaljša do 30. junija 1924. Uvoznine prosta so poslej: državna vozila in državno blago; lastniki zemljišč na ozemlju mestne občine ljubljanske, če se izkažejo, da uvažajo poljske pridelke in les z lastnih zemljišč za lastno uporabo; tranzitni promet, to je blago, ki gre na istem vozilu neizpremenjeno neposredno preko Ljubljane daleč.

Gostilničarji in kavarnarji se opozarjajo na naredbo pokrajinske uprave, ki velja od dneva objave v Uradnem listu, t. j. od 23. t. m. dalje in ki določa, da znaša davek na ponočni obisk tako gostiln kakor tudi kavarn po 1 Din na osebo. Da se porabijo zaloge davčnih listkov, naj se izročata gostom v gostilnah po dva davčna listka za obisk gostiln, gostom v kavarnah pa po štiri davčni listki za obisk kavarn.

Ij Abiturijentom I. drž. gimnazije. Danes, v nedeljo 24. t. m. ob 3. uri popoldne obvezen odhodni sestanek v gimnaziji. Posledice eventualne zamude nosi zamudnik sam. — Odbor.

Ij Mladinski dom, Kodeljevo. Danes, nedelja 24. t. m. popoldne ob 5.45 uri skioptikon, krasne barvane pokrajinske slike. Razvaga g. prof. dr. Vinko Sarabon.

Ij Gremij ljubljanskih trgovcev naznanja slav. občinstvu in vsem trgovcem, da so trgovine dne 28. junija, Vidov dan, ves dan odprte. — Načelnik Fr. Stupica.

Ij Razstava risb in ženskih ročnih del v Lichenturnovem zavodu v Ljubljani bo 25. in 26. junija t. l. Val, ki se zanimajo za razstavo, so vladno vabljeni.

Ij Elizabetna konferenca za župnijo sv. Peter se vrši v ponedeljek 25. t. m. ob 6. uri zvečer v trštevskih prostorih. Važno!

Ij Občni zbor Glasbene matice v Ljubljani se vrši v ponedeljek dne 9. julija ob osmih zvečer v pevski dvorani Glasbene matice. Dnevni red: Otvoritev občnega zbora po predsedniku, poročilo tajnika, poročilo blagajnika, poročilo pregledovalcev računov, volitve v odbor Glasbene matice, predlogi in nasveti. Odbor vabi vse člane, kakor tudi prijatelje Glasbene matice, da se občnega zbora v obilnem številu udeležijo.

Ij Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani se snide v torek, dne 26. junija 1923 na neprijetilski sestanek ob koncu letošnje koncertne sezone, v hotelu »Tivoli« ob 8. zvečer. Vabljeni so vsi prijatelji pevskega zbora. — Odbor.

Ij Františkanska prosveta. V sredo, dne 30. t. m. je odborova seja Františkanske prosvete. — Odborniki, pridite točno!

Ij Igra s petjem. V sredo dne 27. t. m. priredi VI. deška osnovna šola (Sp. Šiška) ob 18. uri v šolski telovadnici igro s petjem »Kraljestvo palčkove« in telovadni nastop. — Prijatelji mladine se najvjudneje vabijo.

Ij Pejsanilo. G. Ivan Grlic, gojitelj dobermanov, glede katerega se je 20. t. m. pisalo, da njegovi psi popadajo druge pse, nas prosijo, da pojasnimo, da to ni res. Njegovi psi so izvrstno dresirani in tako izborni vzgojeni, da niso drugim psom nikakor nevarni. Če se je pa kdaj kaj enakega zgodilo, je svari imela čisto naraven vzrok, ker se je njegova psica nahajala takrat v času ploditve. Zato policiji ne bo treba se zaradi njegovih psov vznemirjati.

Ij Prvoratni koncert v hotelu Tivoli danes v nedeljo, dne 24. t. m. od pol 17. do pol 21. ure. Vstopnina prosta. 8800

Posvečenje zvonov sv. Petra.

Sinoči ob 8. uri so bile priprave na travniku pred št. petersko vojašnico končane. Postavili so 27 mlajev in ogrodje altarja, dolge zidove na treh straneh so okrasili z venci. Pozno v noč so udeleženci spreveda še pripravljali obleko in krasili vozila. Za slikanje se je dogovorilo 5 fotografov. Najlepše slike bodo izložene javnosti na vpogled in v prodajo. Slovesnost bo po točno dovršenih pripravah sijajna.

Pod vodstvom mojstra g. K. Krušiča je trdnja Samassa vili 4 bronaste zvonove v teži 1278 (D), 726 (F), 547 (G) in 341 (B) kg kot dopolnilo k največjemu staremu zvonu 2221 kg.

Spored: 7.30 zbiranje med vojašnico in mostom. 8. uri urejevanje zbranih v sprejeto, 8.30 odhod po zvonove mimo sv. Jožefa za Gradom v Florij. ulico. Tam čakajo naloženi zvonovi na cesti, se uvrste in sprejeto ki gre okoli sv. Jakoba čez Stari trg, Franč. most, po Prešernovi ulici na Dunajsko cesto, po Sodni ulici na Miklošičevo ulico in zavije pod Franč. cerkvijo na St. Petersko cesto, mimo špalijske šolarjev okoli cerkve sv. Petra na Travniki. Občinstvo gre za sprejeto dom na travnik.

Okoli polenajstih bo na travniku sv. maša (župnik Petrič), nato posvečenje zvonov (prošt A. Kalan) in vmes darovanje, pri katerem se dele spominske podobice darovalcem. Sodelujeta dve godbi in pevski zbori.

V cerkvi bo ob 6. uri popoldne slovesni govor (dr. Rožman), večerice in darovanje. Sv. maša ob pol 11. uri odpade, ker bo isti čas na travniku. Po kosilu potegnejo zvonove v stolp z dolgo vrvjo vneti župljani. Zvečer bodo zapeli. Vse se vrši ob vsakem vremenu. — Prireditelji.

Raznoterosti.

r Odkod nenavadni mraz. Letošnji nenavadni mraz v pomladni dobi, ki še vedno traja, ima svoj vzrok v velikih masah ledu, ki so se odtrgale od poluotoka Labradorja na severovzhodu Amerike in ki jih nosijo sedaj tople morske struje po Atlantskem oceanu. To so cele ledene gore, ki razhlajajo vodovje in ozračje. Struje jih mnogokrat ženo dalje z veliko hitric, vsled česar so dvakrat nevarne ladjam v nočnem času. Pred leti je tedaj največji potniški parnik »Titanic« na svoji prvi vožnji postal žrtev take plavajoče ledene gore. Sedaj neprestano križarijo po Atlantskem oceanu patrolni parniki, ki z brezžičnimi brzojavami obveščajo ladje o gibanju ledenih gor.

r Ali more čebela občutiti domotožje? Po mirovni pogodbi so bili Nemci primorani, dati v opustošene francoske pokrajine tudi določeno število panjev. O teh čebelah piše zdaj čebelar Scalle v pariš. »Temps« sledeče: »Oddane čebele niso na francoskem dolgo ostale, zapustile so panje in odletele kakor bi v istini čutile nepremagljivo hrepenenje po rožnatih travnikih ter dobravah svoje domovine.«

Narodno gledališče.

Gostje v naši operi. Gena Pospisilova je gostovala v operi »Carmen«. To kar je v ženski vražjega, je izborna zadela: zlasti v obeh ji je gorel satan; ne tisti, ki prevzema s prezalo lepoto, tudi ta ne, ki omamlja z opojno sladkostjo, ne, ampak ta, ki uničuje s požarom neukročene strastnosti. In vendar so bili pojavi te strastnosti nekako klastično umerjeni, neosehni bi skoro rekli, tako da smo veliko bolj gledali izbruh strasti kot take, in ne izbruh te, po strasti zaslužnjene osebe. Kar se nam zdi, da bi morala v vsaki drami, zlasti pa v tragediji doseči vsaka oseba, zastopajoča katerokoli značilno plat človeške duševnosti, ki se uveljavlja v njegovi dejavnosti, če naj ne bo drama samo hipen mik, ampak podajajo tisto, kar je v dejavnosti občečloveškega, da človek vidi sebe, svoja sončna in senčna nagnjenja in njih pot in konec, naj jim je že suženj ali gospodar. — Glas ima zelo izdaten, obsežen, polno zvonec, po barvi jako temnega, mračnega, kot nalašč za zlodeja, v ženski posebljenega. Ostale osebe so bile skoro vse na novo zastavljene in so se več ali manj srečno uveljavile. Gna Kattnerjeva n. pr. je izvrstna čarovnica v »Janku in Metki«, v tej vlogi si je pa za petje stvo-

nila neko nenavadno, nam se zdi, da ne preveč srečno obliko: daljše tone tvori tako, da med prvim nastavkom in prvim polnim tonom napravi dobro zaznaven odmor; zato je zlasti a nekam zamazan. Sicer bi morda bila. — Se o baletu besedo. Saj vemo, da ni kdovekaj, takega nasprotja gracioznosti pa menda tudi še nismo učakali kot ta večer. Tudi sicer je še motila ta in ona stvar. Kako leno so se n. pr. vlekli vojaki in gledavci v areni! Čemu le neki tak iskrovit ritem v glasbi, da ne dviga le pete, ampak toliko, da človek komaj še obsedi. K.

Prosveta.

pr Časten uspeh srbskega učenjaka. Te dni je g. Miodrag Ibrovac branil na pariški Sorboni svoje teze, tiče se del znanega ekskvizitnega francoskega poeta José-Maria de Heredia. Ibrovac je bil proklamiran za doktorja z označbo »très honorable«, kar je najvišja odlika. Ibrovac bo na belgradskem vseučilišču predaval o francoskem slovestvu.

pr »Od Vardarja do Soče«. Pod tem naslovom je izdal institut slovanskih nauk v Parizu zbirko člankov pok. sorbonskega profesorja in velikega prijatelja Slovanov Ernesta Denisa. Članki nosijo naslednje naslove: »Zmagovita Srbija v letih 1912. in 1914.«, »Jugoslavija — Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev«, »Od Vardarja do Soče«, »Knjiga v Slovenceh«, »Moralna fiziognomija Bolgarov«, »Italija, Avstrija in Jugoslavija«, »Nova Sofija«, »Konstantin Jireček in srbska civilizacija v srednjem veku«, »Od Vardarja do Belgrada — mala antant«, Delo je izšlo kot knjiga Zgodovinske knjižnice, ki jo izdaja Slovanski institut v Sorboni. Knjiga je razkošno opremljena in stane 12 frankov.

pr Velik cerkveni koncert. V Brodu ob Savi na Hrvaškem so priredili oo. frančiškani 27. majnika o priliki 200 letnice obstanka cerkve in samostana lepo uspel cerkveno-glasben koncert. Na programu so bile večinoma ljubke kompozicije slovenskega rojaka na Hrvaškem zelo priljubljenega tamkajšnjega frančiškana fr. Filipa Oštirja. Poslušalec so jih živahno odobraval. Na koncertu je med drugimi sodeloval tudi prof. in virtuozi na goslihi znani o. Bernard Bixy iz Zagreba. Vse točke so bile podane deloma dobro, deloma prav dobro; občinstvo, ki se je udeležilo koncerta v velikem številu, si želi večkrat kaj slinčnega. — V—č.

pr Spored L. javne produkcije gojencev konservatorija »Glasb. Matice« v Ljubljani v nedeljo 24. junija ob 8. uri zvečer v dvorani »Filharmonične družbe«. 1. a) Reger: Scherzo, b) Schumann: V strahu, igra na klavir Leben Anica, II. kons. let. (šola gđc. Macher). — 2. Čajkovski: Sredi šumečega bala — poje Finjko Ivan, I. kon. let. (šola g. Wistinghausen). — 3. Singelee: Faust, fantazija za gosli — igra Pfeifer Leo, IV. prir. razr. (šola g. Slais Janj). — 4. Mendelssohn: Na krilih petja — poje Kocuvan Frančiška, II. kon. let. (šola g. Wistinghausen). — 5. a) Čajkovski: Nocturno, b) Dvořák: Valček — klavir, igra Orel Vladimir, II. kon. let. (šola g. Golja). — 6. Adamič E.: Na lipici zeleni — poje Jug Milan, II. kons. let. (šola g. Wistinghausen). — 7. Allard: Brindisi-Valse — gosli, igra Lubec Roza, I. kons. let. (šola g. Jeraj K.). — 8. Fieitz: Sen pozabljenja — poje Renčeli Vida, III. kons. let. (šola g. Wistinghausen). — 9. Sitt: Concertino, op. 37 — gosli, igra Medved Ivo, I. kon. let. (šola g. Michl Jos.). — 10. Strauss: a) Ljubezen svojo nosim, b) Poslavljam se ljubček — poje Dobida Mima, III. kons. let. (šola g. Wistinghausen). — 11. a) Raff: La fileuse, b) Čajkovski: Na saneh — klavir, igra Kusslik Marija (šola g. Golja-Kober). — Ravateljstvo konservatorija vabi v prvi vrsti starše gojencev in glasboljubce občinstvo, da poseti te produkcije. V kritje stroškov se porabijo prostovolni prispevki.

pr Iz amateufotografikov krogov. Za zadnjo mednarodno tekmo fotografske umetnosti v Halle a/S. (Nemčija) je bilo za najboljšo in vsestransko umetniško dovršeno slike razpisano 25 nagrad. Kljub mnogobrojni udeležbi razstavljalcev so bila le dvanaestorici razstavljalcev priznana darila, med temi tudi našemu ljubljanskemu rojaku g. Franu Krašovicu, ki je edini iz Jugoslavije razstavil svoje slike. Čestitamo k uspehu!

Orlovski vestnik.

Orel Sv. Jakob, Ljubljana. K naši javnosti 7. in 8. julija vabimo tudi vladno naša izobraževalna društva, zlasti iz mesta in okolice, da se udeležijo v obilnem številu ter z zastavami, kjer jih imajo. Vabila z natančnim sporedom se bodo te dni razposlala odsekom in društvom. Posebno dobrodošli so nam vsi, ki pridejo v narodnih nošah. V sprejeto bo zanje poseben oddelek. Ker bo v sprejeto nastopila tudi orlovska konjenica, prosimo, da se nam izvežbani jahači takoj javijo.

Odsek Bloke priredi na praznik Sv. Petra in Pavla, dne 29. junija, na prijaznem hričku pri Sv. Petru na Studencu na Blokah celodnevni tabor. Ob pol 9. uri popoldne je sprejem pri Useniku pod Velkim Vrhom, nato odhod na Studenec k sv. maši na prostem. Pri sv. maši govori g. profesor dr. Rožman. Po sv. maši ravnotam tabor, govori več govornikov. Po taboru tam litanije, nato odhod k Useniku, kjer je kosilo. Odmor. Popoldne na Usenikovem vrtu javna telovadba in srečolov. Za postrežbo preskrbljeno. Vabljeni so vsi sosedni odseki in prijatelji naše organizacije, da nas obiščejo ta dan

v obilnem številu, da vidijske uspehe enoletnega delovanja Orla na Blokah. Pri priveditvi sodeluje godba iz Škočjana. Bog živi!

Videm—Dobrepolje. Sporočamo javnosti, da se bo pri nas vršila 1. julija t. l. orlov. prireditve ribniškega okrožja. Spored je zamišljen samo za popoldan in sicer: 1. Sprejem gostov na kolodvoru ob pol 1. uri. 2. Ob poldev litanije. 3. Po litanijah: a) pozdravni nagovor odsekovskega predsednika; b) govor poslanca Skulja. 4. Telovadba. Sredi telovadbe govor predsednika Orlovske podzveze dr. Basaja. 5. Prosta zabava: a) Se servira z različnimi pokrepčili; b) poje zbor opernega gledališča; c) svira godba; d) srečolov. — Kdor pride popoldne, naj se radi kosila javi. Prireditve za odseke okrožja obvezna. Vljudo vabljeni tudi drugi brataki odseki in prijatelji teh organizacij, ne zamudite te prilike, da se znova navdušite za večne ideje pri sijajni manifestaciji orlovske misli, ki se bo ta dan pri nas razvila. Na avdijen! Bog živi! — Odbor.

Crnuče pri Ljubljani. Današnja nedelja je za Crnuče prav poseben praznik. Te dni je poteklo ravno deset let, odkar smo si postavili Katoliški društveni dom, ki tvori vse oddelje pa do današnje ognjišče vsega katol. prosvetnega dela v naši župniji. Hkrati pa praznujemo današnjo nedeljo tudi desetletnico, odkar obstoji naš najbolj čili odsek, naš Orel, kateri je sklenil, da proslavi svoj prvi jubilej kar najslavesneje in najdostojneje. Popoldne se vrši na Lukmanovem vrtu javna telovadba, pri kateri bodo med drugim nastopile šentpeterske Orlice z učinkovitimi vajami: 3. dobe češke zemlje. Tudi orodna telovadba (krogi, drog in bradlj) obeta biti jako zanimiva. Na sporedu je tudi skok s palico. Za jedila po zmernih cenah in brezalkoholno pijačo je v polni meri poskrbljeno. Prireditve se vrši ob vsakem vremenu, ker so za slučaj slabega vremena pripravljeni zadostni obširni notranji prostori. Brate in sestre okoliških odsekov in krožkov prijazno kličemo v svojo sredo. Vsi drugi iskreno dobrodošli. Bog živi!

Radomlje. Danes popoldne se vrši v Radomljah javna prireditve, pri kateri nastopi Kamniško orlovska okrožje in Ljubljanska dij. orl. srenja. Igra kamniška godba, telovadne točke so jako zanimive, domačini pripravijo vse potrebno za okrepčilo, dijaki pa bogat srečolov. Zato vabimo vse prijatelje iz bližnje in daljne okolice, vabimo tudi Ljubljancane, da si ogledajo napredujoče vrste Orlov in Orlie in se z njimi razvesele pri prosti zabavi. Odhod iz Ljubljane ob 2. povratek ob 9. Pridite! Bog živi!

Cerkveni vestnik.

c Marijanski shod. Letos dne 1. julija se vrši na Gori pri Sv. Petru pri Mariboru marijanski shod s sledečim sporedom: Ob 9. uri popoldne slovesna pridiga (č. g. p. Gabrijel), nato slovesna sv. maša. Ob 11. uri javno manifestacijsko zborovanje na prostem pred cerkvijo. Govorili bodo: č. g. p. F. Ramšak in g. Joža Štabej. Popoldne sklepna pridiga in slovesne litanije. Vabimo vse slovenske mladeniče, može itd.

Pripravljalni odbor.

c Shod 3. reda pri Sv. Trojici v Slov. goricah se ne bo vršil dne 1. julija, temveč v nedeljo 8. julija. Ob pol desetih bo pridiga o pomenu 3. reda za versko življenje in slovesna sv. maša. Po službi božji bo veliko zborovanje članov in članic 3. reda iz celih Slov. goric in iz Prekmurja. Odločni govorniki in govornice bodo pojasnjevali pomen 3. reda za vsakdanje življenje. Dušne pastirje in člane 3. reda prosimo, naj potrebno ukredujejo, da bo udeležba velika.

Turistika in sport.

Mladinski dom, Kodeljevo. Nedelja, 24. t. m. ob 3.15 uri popoldne nogometna tekma S. K. Slovan (res.) : S. K. Jadran.

Poizvedovanja.

Izgubila se je srebrna zapestna ura med obema mostoma ceste preko Mirja. Pošten najditelj naj jo odda proti dobri nagradi na policiji, ker je ura birmansko darilo.

LAHKO NAČENJENJE K PREHLAJENJU? Prevelika občutljivost? Boletine olajšuje in naredi telo odporno masiranje in umivanje s pravim Fellerjevim Elzafluidom! Veliko močnejši, izdatnejši in boljši kakor francosko žganje. Kot kosmetikum že 25 let priljubljen za negovanje zob, zobnega mesa, usi in kože na glavi z 3. smolom in pošteno 3. dvojnoto ali 1. specialna steklenica 24 Din; 36 dvojnotih ali 12 specialnih steklenic 208 Din in 5% doplačila razpošilja: lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzabrg 134. Ljubljana.

Prodam GLASOVIR.
Cena 3000 Din. - Naslov v upravi
«Slovenca» pod števil. 3692.

Hotel „Storžič“ v Predvoru p. Tupaliče

na vznožju Storžiča in Grintovca, 2 uri od Kranja, vljudno vabi leto-
višarje na obilen obisk. -- Velekrasna krajina, vedno svež, čist go-
renjski zrak, novo opremljene sobe, točna postrežba. Cene ne preti-
tirane, marveč sedanjim razmeram prav primerne. 3707

Skoro vsi pavilioni Ljubljanskega vele-
sejma prekriti s krovno iepenko

RUBEROID

Najcenejša, ker vsled velike
trpežnosti najboljša! 000000

Založnik:

LJUBLJANSKA KOMERCIJALNA
DRUŽBA z o. z. -- Ljubljana
Bleiselsova cesta 18. - Telefon št. 408.
Gradbene potrebščine. - Asfal-
tovanja. - Ksilolitna tlakovanja.

Zaloga vseh telovadnih potrebščin

in slavnostnih krojev za člane, članice in naraščaj,
dalje ovratnikov, gumbov kakor tudi jahalnih odej.

Peter Capuder

Ljubljana, Vidovdanska cesta 2.

Lastni izdelki!

Ceniki na razpolago!

Solidna postrežba!

AUTOMOBILI

**Linninger
& Co.
Maribor,**
Aleksandrova c. 43
Telefon 55

1 WAF tovorni auto gene-
ralno popravljen 3 ton

1 Austro-Daimler os. auto,
32 PS, nova pneumat. jako
dobro ohranjen, 6 sedežev

1 Itala 45 PS elek. inš,
Benzsignal, el. pogon 6
sedežev

1 Fiat tovorni auto 3 ton
s 3 tonskim priklopnim vo-
zom

1 Gräf & Stift osobni auto
jako dobro ohranjen 6 se-
dežev

1 Puch tipa XII osobni auto
nov iz tovarne, 4 sedeži

ZASTOPNIKA

za Jugoslavijo (eventualno za celi Balkanski polotok)
samo za veleprodajo od 15 cm šir. povojev (Fatschen) vrvic
išče vposobna tkalska tvrdka v Austriji. Samo dobro
uvedeni in seriozni reflektanti naj pošljejo svoje ponudbe
pod »Umsatz 3994« na Ann. Exp. M. Dukes Nahf. A. G.
Wien I. Wollzeile 16.

Rudnik Trbovlje išče dobro izvežbano in izobraženo
strojno-tehnično moč

s prakso pri delavnicah in tvornicah, večšo orgnaizacije delav-
nic, kakor tudi dela v tehničnem biro-ju in tovarniškem
računovodstvu za službo

tehničnega poduradnika

pri obratnem vodstvu delavnic. Reflektanti z dobrimi spričevali
naj se oglasijo pismeno pri rudniškem ravnateljstvu Trbovlje.

Ravnatelj.

Za 2 dobro vodeni apnenici, velik promet, kateri sta spo-
sobni za razvijanje, se išče posebno točen, samostojen
ravnatelj, po možnosti s trgovskim znanjem. V pošte-
v pridejo le osebnosti, katere so že imele odgovarjajoče slu-
žbe. Nujne ponudbe so poslati pod šifro »Ravnatelj II-G-51«
na Interreklam d. d. Zagreb, Palmotičeva ulica 18.

Prvovrstnega zastopnika

ki je dobro vpeljan pri boljših večjih pekarnah, iščemo za zjamčeni pred-
met na lastni račun. Ponudbe pod »Jeder Baecker kauft« na Anončno pisa-
rno Eduard Braun, Dunaj I. Strobelgasse 2

NAZNANILO. Slav. občinstvu ter vsem prijateljem in znancem naznanjam,
da OTVORIMO V NEDELJO, 24. junija t. l.

GOSTILNO V SPODNJI ŠIŠKI

na VODNIKOV CESTI 9 — prej gostilna ANZOK. — Za dober prigrizek in pa
pristno kapljico preskrbljeno. — Se priporoča

ANTONIJA BRODNIK in AV. ŠETINA.

Termalno kopališče v Laškem

se otvori dne 1. julija 1923

Najmočnejši in najtoplejši termalni vrelec v Sloveniji.

Kopelji v kabinah in basinu, dolgem 18 m in 5
m širokem.

Sobe za goste v novourejenem zdraviliškem
domu.

Restavracija in kavarna bo vodil znan stro-
kovnjak.

Park ob Savinji — lepi izprehodi.

Kopališče je oddaljeno 5 minut od kolodvora.

Cene zmerne.

Zahtevajte prospekt!

Hamburg-Amerika linija in United-American Lines Inc.

linijalka

Simon Kmetec, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 26.

Sprejema potnike v južno in severno
Ameriko, izdaja točna pojasnila in
prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane vsak teden.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

I. G. Drašković, Zagreb

„E“ cesta pri državnem kolodvoru

Podružnice:

BEograd: Balkanska ulica 25.

SUŠAK: Jovo Gj. Ivošević, Karolinska cesta 160.

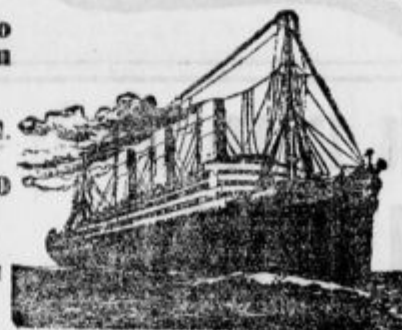
SPLIT: Ante Bulić, Dioklecijanova obala 13.

GRUŽ: Ivo Lovričević.

BITOLJ: Gjorgje J. Dimitrijević & Komp., Bulevard Kralja
Aleksandra 187.

VEL. BEČKEREK: Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4.

Potnike spremlja do Hamburga družbeni uradnik.

Pristni, naravni

malinčev sok

s sladkorjem vkuhan

po 21 Din za kg

nudi lekarna dr. G. PICCOLI

Ljubljana, Dunajska cesta.

Jadranska banka d. d. Beograd

Dionička glavica: Din 60 milijonov. Rezerva: 32.515.000.-

Podružnice:

Bled,
Cavtat,
Celje,
Dubrovnik,
Ercegnovi,
Jelsa,

Jesenice,
Korčula,
Kotor,
Kranj,
Ljubljana,
Maribor,

Metković,
Prevalje,
Sarajevo,
Split,
Sibenik,
Zagreb.

Amerikanski odio

Naslov za brzojavke: JADRANSKA.

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
FRANK SAKSER STATE BANK, Corland Street 82,
New-York City.

BANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso, Antofagasta, Punta
Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

★
PARNIK

66 LEVIATHAN 99

Najmodernejši, največji in najbolj luksuzni
oceanski parnik

V tej čudoviti ladiji so utelešeni največji izumi znani, vse moči kapitala in uspehi iznajdbe. Nepri-
merna udobnost v vseh razredih.

Preo potovanje v New York 17. julija 1923,
potem 7. 8., 28. 8., 18. 9., 8. 10., 29. 10. itd. vsake 3 tedne iz Southam-
ptona — Cherbourg. Vse podrobnosti pove spodaj stoječi naslov.

Bremen — New York

Direktna zveza s krasnimi ameriškimi vladnimi parniki. Neprekos-
ni po udobnosti, čistoči in po izborni oskrbi. Nagle in varne ladje!

„George Washington“ „President Fillmore“ „President Harding“
„President Roosevelt“ „America“ „President Arthur“
Zahtevajte podrobna pojasnila in brodar. list 314.
Izborna prilika za prevažanje blaga

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:
Belgrad, Palata Beogradske Zadrage.
Podružnica: Zadruga zveza v Ljubljani.

Koncesijonirano podjetje za elektrotehniko STEGU IN DRUGI

kom. družba za strojno in električno industrijo.

Pisarna: Ljubljana, palača Ljublj. kred. banke, Dunajska cesta 1 b III. nadstr.
Delavnica: Vič, Gilce 5.

Gradi električne centrale in električne naprave za luč in moč. Izvršuje vse električne inšta-
lacije, dobavlja ves električen material, generatorje, elektromotorje, transformatorje.

„POSEST“

Realiteta pisarna. Obl. konc. posredovalnica za nakup, prodajo in zamenjavo nepremičnin
Ljubljana, Poljanska cesta 12
naznanja

cenjenim interesentom **OTVORITEV** pisarne v Ljubljani
Poljanska cesta št. 12 kjer prične poslovati
dne 2. julija 1923

Za posredovanje nakupa, prodaje in zamenjave nepremičnin v tu- in
inozemstvu — preskrbe in zamenjave stanovanj, trgovskih in obrtnih
lokalov, osebnih in hipoteknih posojil, upravljanje hiš in posestev
ter vse tozadavne brezplačne in-
formacije, se vsem interesentom
najljubljeneje priporoča.

Postajališče cestne
železnice.

Zmerne pristojbine.
Točna posredovanja.

SUHE GOBE

ponudite tvrdki

KMET & Co.

Ljubljana, Gosposvetska 18.

Premog

Podpisana tvrdka prodaja:

Trboveljski premog in bukovo oglje

iz svojega skladišča na južnem kolodvoru, ter

ogljje
drva

suha, trda in mehka drva

rezana v dolžino za kuhinjsko uporabo iz svo-
jega skladišča na Zelenem hribu.

Premog in oglje se oddaja v detajlu v
vrečah ali en gros v celih vagonih z 10% po-
pustom od fakturnega zneska za združene od-
jemalce ali posameznike.

Vsa goriva se odpremiijo po želji po naših
vpregah na dom.

Naročniki naj se javijo pri podpisani tvrdki.

„IMPEX“

eksporna in importna družba z o. z.

Ljubljani, Krekov trg 10, I. nadstr.

Izdaja konzorcij „Slovenec“

Združene opekarne d. d. Ljubljana
nudijo v poljubnih množinah

zarezane strešnike

model „A“ in model „D“ (uforni crep), najpripro-
stejši, najirpežnejši in najcenejši križe stih
sedanjosti, dalje

zidno opeko.

Na željo pošljemo popis in ponudbo.

Spretni zastopniki se sprejmejo.

Inserirajte v „Slovenec“!

Raztezni naslonjač

„MOJ IDEAL“

vedno v zalogi pri tvrdki

Jos. Stadler

Ljubljana

Sodna ul. 11.

Preselitev obrti

Trdka Produktivna zaodruga kleparjev, inštalaterjev, koljarjev

v Ljubljani naznanja svojim cenjenim odjemalcem, da se tekom tega tedna
presele iz dosedanjih prostorov v svoje večje prostore v isti ulici in sicer v

Kolodvorsko ulico štev. 18.

Prosimo cenjene odjemalce za nadaljno naklonjenost.

Klimatično
bivališče na jezeru

BLED

Klimatično
bivališče na jezeru

Letna sezija 1923

CASINO

Vse atrakcije kopališč

Otvoritev 28. junila

Cercle des étrangers!

PORTLAND-CEMENT

v vsaki množini in po tovar-
niški ceni vedno v zalogi. —

Trgovci dobijo primeren popust

Zastopniki se iščejo!

Prodajni urad Portlandskega cementa
Ljubljana, Dunajska cesta 31.

CHIRIBIRI-AUTO- TORINO

Brzi, elegantni, štirisedežni

Poraba bencina 9 l na 100 km | Hitrost na uro 70 km

Dobavlja promptno SAMOZASTOPSTVO;

AMERICAN-IMPORT CO., — MARIBOR